Poštnina plačana v gotovini | Leto LVIII. | V Ljubljani, v petek, dne 17. januarja 1930 | Št. 13 | 1. izdaja | St. 2 Din

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
Pri večjem naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo, netrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon št. 2050, upravništva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Bodoča zunanja politika Avstrije

Od našega rednega dopisnika.

V jugoslovanskem časopisju smo čitali zadnje čase več ali manj jasna namigavanja, v kakšne kombinacije in zveze bi nekateri avstrijski politiki radi pognali svojo državo. Najbolj jasen pa je bil »Slovenec« s svojimi razkritji o zvezah enega dela Heimwehra z neko sosedo, ki ji zadnje čase na vse mogoče načine vsiljuje svojo prijaznost. — In v tem pogledu se nam pokazujejo čedalje bolj sumljivi načrti, ki jim moramo posvetiti vso svojo pozornost.

Ker je v teh političnih kombinacijah najbolj prizadeta Heimwehr, je naravno, da nas zanima vse, kar se v njenih vrstah pojavlja. In prav zadnje dneve je bilo veliko pisarije o nekakem razkroju v Heimwehr, o izstopanju veljavnih prvakov, o izključevanju nezanesljivih vplivnih mož, o nevarnosti korporativnega izstopa vsega nižjeavstrijskega Bauernbunda, o afrontu Landbunda proti Heimwehru in ustanavljanju lastne vojne formacije pod imenom Bauernwehr itd. Vsak dan imamo drugačno sliko o položaju v Heimwehru in vsled nje v avstrijski notranji politiki sploh. Pravi kaleidoskop za zabavo in pouk.

Pred kratkim sem dejal v »Slovencu«, da bi bilo vsako prerokovanje odveč in da se v teku meseca pokaže, ali pojde razkrajanje Heimwehra dalje ali se pa pobotajo. In zdi se, da se — pobotajo, in to največ z ozirom na zunanji položaj, na aktivno zunanjo politiko, ki naj naredi že enkrat prostor dosedanji pasivnosti. — In tu se nekaj pripravlja, kar nas živo zadeva. In zopet smo tam, da rečemo: nič še ni mogoče reči, ali bo kaj kruha iz te moke, ali se kaj izvali iz jajec, ki se podtikajo zdaj tu zdaj tam v umetno valenje...

Kancelar je namreč v Haagu, odkoder prihajajo vsak dan drugačne vesti, večinoma polne nad na lepe uspehe... In ako se Schober povrne na Dunaj z uspehi, posebno z zagotovljenim posojilom, tedaj prične intenzivno gospodarsko delo, ki je nujno potrebno. Brezposelnih ljudi je skoro dvakratno število od lani, mnoge industrije so pred ustavitvijo obratov, a krivdo si pripisujejo drug drugemu. — Ako pride Schober z zagotovljenim inozemskim posojilom, bo njegova vlada za nedogleden čas trdna in tudi Heimwehrovci krenejo na pametnejšo pot pozitivnega gospodarskega dela skupno z meščanskimi strankami, ki se brez dvoma zopet zgrnejo v močno antimarksistično falango.

Tudi jugoslovanski listi so poročali dan za dnem, kako so si vse tri koalicijske stranke v laseh, da so celo v največji stranki krščanskih socialistov razne struje. Od 165 poslancev Nationalrata imajo krščanski socialisti 73, socialni demokratje 71, Vsenemci 12 in Landbund 9 poslancev. Vladna koalicija ima torej večino s 94 poslanci proti 71. — Toda ako le Vsenemci glasujejo s socialisti, imajo oboji večino. Taka glasovanja se ponavljajo skoro vedno, ko so na dnevnem redu kaka skrajno liberalna vprašanja. To smo videli že večkrat v zbornici sami pri glasovanjih za šolski zakon v Burgenlandu in za resolucijo o ločitvi zakona. — Pretekle dni je bilo glasovanje v pravnem odseku, kjer so socialisti prodrli z glasovi Vsenemcev v dveh važnih vprašanjih (reforma zakonskega prava in splavljenje). — Vsenemci so namreč tako-le opravičevali svoje postopanje: Zdaj imamo prav za prav uradniško vlado, zato naš pakt za koalicijo ne velja več. — Tudi se bližajo volitve in mi moramo imeti nekaj volivnih šlagerjev, ki bodo držali. Zadnjič smo dobili 12 mandatov z Einheitsliste, ki je prihodnjič najbrže ne bo več, mi bomo morali sami pokazati, kaj znamo in zmoremo. A za to potrebujemo dokazov, da v svojem programu, zlasti kar se tiče svetovnega nazora, nismo ostali sebi nezvesti... V kulturnih vprašanjih so bliže socialistom nego krščanskim socialistom.

Landbund je glavni tekmec krščanskim socialistom. Kako jim je nevaren, so pokazale tudi zadnje deželnozborske volitve na Štajerskem, kjer so jih pregnali iz mnogih občin. Tak zaveznik v parlamentu je pač jako dvomljive vrednosti. To vedo eni in drugi, zato ni nič kaj prisrčnosti med tema strankama.

Od Landbunda izhaja tudi ideja, da bi se začelo z novo oboroženo organizacijo, — z Bauernwehrom. Zato smo čuli o marsikaki priliki, da Landbund z mirno dušo pokaže koaliciji hrbet in pojde svoja — nova pota.

V stranki krščanskih socialistov sta v glavnem dve mogočni struji: ena je odločno na strani Heimwehra — tej je na čelu Seipel — druga pa bi se najraje odkrižala srboritih voditeljev tega gibanja. Med temi so stari borec Kunschak, bivši minister Heinl, deželni glavar nižeavstr. Buresch itd. in končno tudi kancelarja lahko štejemo v to vrsto, kajti to je mož čiste legalnosti in poštenja.

Bivši kancelar Seipel je imel pred dnevi govor v stranki, s katerim je dal mnogo prilik za razna ugibanja: da hoče vreči Schobra in sam zopet vladati, da hoče pomagati na krmilo najhujšim heimwehrovskim kričačem i. t. d. Sprožil je heimwehrovsko zahtevo po stanovski zbornici z legislativnim delokrogom. Ali kar nameravajo heimwehrovci s tako zbornico, bi bilo to vse drugo, le stanovska zbornica ne. O tem bi bilo treba napisati poseben članek. Zato je zelo dvomljivo, da bi Seipel s svojim načrtom uspel. Samo še bolj je razdražil itak dovolj razburjene duhove. Kampanja zanj in proti njemu je deloma še v teku. — Heimwehrovski voditelji groze s tako zavestjo, kakor da imajo zares vse v malem žepu...

Naravno torej, da je zdaj v Avstriji mnogo razburjanja in razmotrivanja, kam iz tega labirinta. Vmes v taka domača razburjanja, ugibanja, ukrepanja in naklepanja pa prihajajo poročila iz Haaga o ugodnem koncu v vseh glavnih avstrijskih bolečinah. Ta ugodnost pa ima svoje korenine v **pomoči od strani Italije, ki je vrgla svojo besedo na tehtnico ne samo za Madjarsko in Bolgarijo, marveč tudi za Avstrijo.**

In zdaj vse pričakuje, kaj bo iz te moke, **kaj jim bo naklonjeno po pripomoči Italije.** — Glasilo Landbunda, ki je še pred nekaj dnevi zarohnelo proti Heimwehru, ker je na svojo pest sklepal zveze z Italijo in je že obračal koaliciji hrbet, je zadnjih par dni kar mehak in govori o trdnosti koalicije in o novi orijentaciji v zunanji politiki. Imamo podporo ene velesile, pravi, dočim smo bili doslej brez sleherne opore, nihče se ni potegoval za nas, dasi so nas imenovali Benjaminčke in pa Pepelko vse Evrope, — zato nismo imeli nikakih uspehov. Odslej pa moramo začeti z aktivno politiko tudi na zunaj in nasloniti se na — nove prijatelje. **Večernik »Freiheit« z debelim tiskom zahteva naslon na Italijo.** Veliki listi še sramežljivo molčijo, ker menda še ne vedo, koliko bi taka politika njim koristila. V kratkem pa se pokaže, ali je kaj konkretnega na vseh teh vesteh in nadah v heimwehrovskih vrstah. Pozor na vesti iz Haaga in odmeve na nje v Avstriji!

Pravilnik o verskem pouku

Belgrad, 16. januarja. (AA) Pravilnik o izvršitvi odredb o verskem pouku in privatnih šolah po zakonu o ljudskih šolah z dne 5. decembra 1929 se glasi:

Na zasebnih in ljudskih šolah

§ 1. **Roditelji** ali zakoniti skrbniki otrok izrekajo svojo željo, naj njihove otroke poučuje v veronauku duhovnik ali učitelj dotične veroizpovedi (§ 43. zakona o ljudskih šolah) o priliki vpisa otrok v 1. razred ljudske šole. Ta izjava velja za ves čas osemletnega šolanja teh otrok v ljudskih šolah in je ni moči v nobenem primeru izpremeniti. Izjavo hrani šolski upravitelj v šolski upravi. —

§ 2. Da se usposobijo učitelji za pouk veronauka v ljudskih šolah, morajo učiteljski kandidati polagati poseben izpit. Program tega izpita, kakor tudi sestavo izpraševalne komisije določi prosvetni minister **v sporazumu s pristojnim vrhovnim verskim predstavništvom** v kraljevini Jugoslaviji (za katoličane: **predsedništvo škofovskih konferenc**).

V diplomo kandidata se bo vstavilo besedilo »Usposobljen za pouk veronauka v ljudskih šolah pred učenci ... veroizpovedi.

§ 3. Učitelji, ki so usposobljeni za pouk veronauka v ljudskih šolah, ga ne smejo predavati brez posebnega dovoljenja pristojne cerkvene oblasti.

§ 4. **Veroučitelji, ki imajo uradniško svojstvo, prejemajo plačo od države.** Ostalim veroučiteljem lahko dotična občina odobri primerno nagrado.

§ 5. Enkrat le v letu more predstavnik pristojnega verskega oblastva **nadzirati pouk veronauka.**

Učitelje, ki poučujejo veronauk, kakor tudi ostale veroučitelje bo prosvetni minister **razrešil** veroučiteljske dolžnosti, ako to **zahteva pristojno versko oblastvo,** ker je njihov pouk veronauka v nasprotju z učenjem cerkve.

§ 6. **Učni načrt in program iz veronauka** predpisuje prosvetni minister v sporazumu z vrhovnim predstavništvom dotične veroizpovedi v kraljevini Jugoslaviji. (Za katoličane: predsedništvo škofovskih konferenc.)

§ 7. Čisto dijaška udruženja ne smejo biti na plemenski ali verski osnovi. **Izven šole so učenci ljudskih šol lahko člani verskih udruženj svoje verske zajednice.**

§ 8. Razen pri čisto šolskih svečanostih lahko učenci sodelujejo samo pri onih javnih svečanostih in javnih urah, ki imajo splošno državno ali splošno nacionalno obilježje, ali pa so v ozki zvezi s šolo (§ 69. zakona o ljudskih šolah). **Ta odredba ne velja za verske svečanosti in verske obrede učencev.**

§ 91. Minister prosvete bo **nostrificiral diplome učiteljskih kandidatov privatnih učiteljskih šol** na predlog odposlanca ministra prosvete, ki je prisostvoval diplomskemu učiteljskemu izpitu na teh šolah.

Kandidat s tako diplomo se lahko postavi za učitelja državne ljudske šole.

§ 10. Za stalnega učitelja vere se potrjuje začasni veroučitelj, ki je položil posebni veroučiteljski strokovni državni izpit.

§ 11. Katere dneve naj **učitelji vodijo otroke v šolo,** bo določil prosvetni minister v sporazumu s predstavniki vseh priznanih veroizpovedi v državi in v soglasnosti s predsednikom ministrskega sveta.

§ 12. Potrdila po § 81. odst.č 3 ni potrebno zahtevati za posle cerkvenega pevca in organista, vendar se ti posli ne smejo vršiti v škodo redne nastavniške dolžnosti.

§ 13. Nadzorstvo nad delom in vedenjem veroučitelja, ki ga izvaja upravitelj šole po § 114. odst. 6 zakona o ljudskih šolah, je disciplinskega značaja. To nadzorstvo **ne velja za versko učenje kot tako.**

§ 14. Določbe §§ 156. in 157. zakona o ljudskih šolah **ne veljajo za verska društva.**

§ 15. Odredbe § 168. zakona o ljudskih šolah se bodo izvajale v sporazumu s pristojnim verskim oblastvom.

Na srednjih šolah in učiteljiščih

Belgrad, 16. januarja. (AA) Pravilnik o izvršitvi odredb o verskem pouku po zakonu **o srednjih šolah in zakonu o učiteljskih šolah** se glasi:

§ 1. **Nižji in višji tečajni izpit, kakor tudi dopolnitveni izpit se lahko polagajo tudi v privatni srednji šoli** (§ 58. zakona o srednjih šolah) in se lahko prizna s strani ministra prosvete, ako predlaga odposlanec ministra prosvete.

§ 2. **Čisto dijaška društva** ne smejo biti na plemenski ali verski osnovi (§ 67. zakona o srednjih šolah in § 46. zakona o učiteljskih šolah). **Izven šole so dijaki srednjih šol lahko člani verskih udruženj svoje verske zajednice.**

§ 3. Suplenti veronauka položijo profesorski strokovni izpit za srednje šole (§ 73. zakona o srednjih šolah) po določbah, ki jih bo predpisal minister prosvete **v sporazumu s pristojnim verskim oblastvom.**

§ 4. Enkrat letno more predstavnik pristojnega verskega oblastva nadzirati pouk veronauka.

Učitelje veronauka bo prosvetni minister **razrešil** njihove veroučiteljske dolžnosti, ako to zahteva pristojno versko oblastvo, ker je njihov pouk veronauka v nasprotju z učenjem cerkve.

Učitelji veronauka se premeščajo in odpuščajo v sporazumu s pristojnim verskim oblastvom.

§ 5. **Odredbe za izvrševanje verskih dolžnosti dijakov** bo predpisal prosvetni minister **v sporazumu s pristojnim verskim oblastvom.**

§ 6. Učni načrt in program za pouk veronauka v srednjih in učiteljskih šolah predpiše prosvetni minister v sporazumu s pristojnim verskim oblastvom.

Belgrajske vesti

Belgrad, 16. jan. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je bilo proglašeno kopališče Vručica pri Tesliču v Vrbaski banovini za obče koristno mineralno zdravilišče.

Belgrad, 16. jan. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je postavljen na predlog predsednika min. sveta za člana državnega sveta v 2 a-I dr. Vilko Baltič, član državnega sveta v 2-I. Za arhivarja državnega sveta v 3-I je imenovan Jovan Lazarević, arhivar giljanskega prvostopnega sodišča.

Ban Popović - odstopil

Belgrad, 16. jan. AA. G. Daka Popović, ban donavske banovine, je danes izročil predsedniku ministrskega sveta in ministru notranjih zadev g. generalu Petru Živkoviću prošnjo, da se mu odobri ostavka na čast bana. Prošnja se glasi:

»Gospod predsednik! V več vprašanjih donavske banovine nisem dosegel, da bi dobil soglasnost s pristojnimi činitelji ter vas zato prosim, da izvolite sprejeti in upoštevati mojo ostavko na dolžnost bana.

Istočasno mi je čast zaprositi vas, gospod predsednik, da izvolite tudi pri tej priliki sprejeti moje zagotovilo, da bom tudi v svojem civilnem poklicu podpiral z vsemi svojimi silami vzvišena stremljenja Nj. Vel. kralja in Vaše mogočne koncepcije o konsolidaciji naše lepe domovine.

V Belgradu, 16. januarja 1930.

Daka Popović,
ban donavske banovine v ostavki.«

Predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev general Peter Živković je vzel ostavko bana Dake Popoviča na znanje.

Uredba o izvrševanju ukrepov javne varnosti

Splošne odredbe smo že objavili v včerajšnjem »Slovencu«. Danes objavljamo iz ostalih določb te najvažnejše:

Izvrševanje ukrepov javne varnosti se sme praviloma *odložiti* le v primeru bolezni, če bi bilo ogroženo življenje dotičnega. Na prošnjo prizadetega se sme odložiti začetek izvrševanja ukrepov javne varnosti le, če je tu jamstvo, da dotični ne pobegne. Odlok do 3 mesecev dovoljuje sodišče, do 6 mesecev pa apelacijsko sodišče. Tudi prekinjenje izvrševanja ukrepov javne varnosti je dovoljeno samo izjemoma.

Odpust iz zavodov.

Pridržanje v zavodih sme trajati samo oni rok, ki ga je določilo sodišče. Radi nepreračunljivosti ali pijanstva oddane osebe v zavodu mora pred odpustom pregledati zdravnik. Uredba natančno predpisuje postopanje pri odpustu iz zavoda. Dovoljen je tudi pogojen odpust, ki se prekliče, če odpuščena oseba zlorabi svojo svobodo ali krši pogoje odpusta.

Pridržane osebe prejemajo hrano, obleko, obutev in posteljo od zavoda. Obleka se mora razlikovati od obleke obsojencev. Vsaka pridržana oseba mora opravljati delo, ki ga ji dodeli uprava. Izjemoma se mu lahko dovoli zaposlitev, ki jo sam izbere. Izkupiček tega dela pripada državi, vendar veljajo tudi tu predpisi § 37 odst. 2., 4. in 5. zakona o izvrševanju kazni odvzema prostosti. Glede disciplinskih kazni, varnostnih ukrepov, evidence, disciplinskih in drugih ukrepov ter pritožb oseb, ki so pridržane po prestani novi kazni, veljajo predpisi §§ 51 do 58 zakona o izvrševanju kazni odvzema svobode. Glede dela in delovnega časa veljajo predpisi § 38 zakona o izvrševanju kazni o odvzemu prostosti. Te osebe se vzdržujejo iz državnih sredstev na breme proračuna ministrstva pravde brez pravice države do povračila.

Glede postopanja z osebami, ki se pošljejo v zavode za delo, veljajo podobni predpisi kakor zgoraj, vendar se mora njih obleka razlikovati od obleke oseb, ki se pridržijo v zavodih za pridržanje po novi prestani kazni.

V zavodih za zdravljenje so dovoljeni ti opreznostni ukrepi, toda le do pomiritve osebe: 1. odvzem predmetov, s katerimi bi bilo mogoče izvesti nasilje, 2. samotni zapor, 3. celica za pobesnele, 4. privezanje. Vežejo se samo noge ali roke. **Zdravljenje pijancev** naj ozdravi od nagnenja za pijančevanje. Posel si smejo pridržani izbrati sami. Omejitev prostosti je dovoljena. Kajenje je dovoljeno.

Drugi ukrepi javne varnosti.

Nadaljnji ukrepi, za javno varnost so: prepoved posečanja krčem, zaščitno nadzorstvo, odgon, prepoved izvrševanja gotovega poklica in odvzem predmetov. Prepoved posečanja gostiln izdaja krajevna upravna oblast na predlog sklepa sodišča. Ta prepoved se objavi v »Službenih novinah« in v listih kraja, kjer živi prizadeta oseba. Gostilničar, ki daje tej osebi pijače, je kazniv.

Zaščitno nadzorstvo izvršuje sodišče s pomočjo državnih in samoupravnih organov. Za pomočnike pri zaščiti nadzorstva se smejo izvoliti duhovniki, zdravniki in učitelji zavodov ter za ženske učiteljice. Uredba natančno popisuje vse pravice in dolžnosti pomočnikov zaščitenih oseb.

Upravno oblastvo izvrši sklepe sodišča o **odgonu.**

Dunjič - novi ban

Belgrad, 16. jan. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja z dne 16. t. m. je bila sprejeta ostavka bana donavske banovine g. Dake Popoviča.

Belgrad, 16. jan. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je bil na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev postavljen za bana donavske banovine g. Radoslav Dunjić, inspektor pri predsedništvu ministrskega sveta.

Sprememba v banovinah

Belgrad, 16. jan. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja so bili na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev postavljeni: za *pomočnika bana vardarske banovine* v 2 a-I g. Dragomir Todorović, pomočnik moravskega bana; za *pomočnika bana donavske banovine* v 2 a-I g. Milan Nikolić, pomočnik bana vardarske banovine; za *pomočnika bana moravske banovine* v 2-I g. Milorad Jovanović, generalni inspektor ministrstva notranjih del.

Belgrad, 16. jan. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja sta bila na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev vpokojena: g. Vidoje Mišović, pomočnik bana donavske banovine in Dušan Popović, okrožni inspektor v Somboru.

Velike spremembe v avstrijski diplomaciji

Dunaj, 16. jan. (Tel. »Slov.«) »Neues Wiener Journal« poroča, da se bodo v avstrijskih inozemskih zastopstvih izvršile bistvene spremembe. Poslanik Grünberger v Parizu bo stopil v pokoj. Njegov naslednik bo ali sedanji poslanik v Bernu Hoffinger ali pa poslanik v Rimu dr. Egger. Naslednik Hoffingerja v Bernu bo sedanji voditelj pisarne zveznega predsednika, poslanik Ludwig, poslanik v Varšavi Post pa bo prevzel vodstvo političnega oddelka v zunanjem ministrstvu na Dunaju. Na njegovo mesto v Varšavo pride dosedanji poslanik v Moskvi Hein, dočim bo šel v Rusijo legacijski svetnik Fersbach. Po komentarjih listov se bo ta revirement izvršil zato, ker so državnega kanclerja Schobra diplomatski zastopniki Avstrije pustili popolnoma neinformiranega, kar je spravilo šefa avstrijske vlade pri prihodu v Haag v mučno situacijo. Z merodajne strani pa se priznava samo, da je poklican na Dunaj varšavski poslanik Post, dočim se vse druge kombinacije označujejo kot neutemeljene.

6 milijonov Kitajcev žrtev lakote

London, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Ameriška družba za olajšanje lakote na Kitajskem ceni, da je v zadnjih dveh letih na Kitajskem radi lakote umrlo šest milijonov ljudi. Enako število žrtev bo po mnenju imenovane družbe zahtevala tudi letošnja lakota.

Komunistični izgredi v Berlinu

Berlin, 16. jan. AA. Navzlic policijski prepovedi, da se ne smejo vršiti komunistične demonstracije, so komunisti na obletnico smrti Karla Liebknechta in Rose Luxenburgove priredili na več krajih demonstracije ter se razvrstili v povorke. Pri spopadih s komunisti je morala policija rabiti orožje in je aretirala mnogo izgrednikov. Takoj v začetku je bil aretiran en komunistični poslanec.

Iz Magdeburga in Wormsa poročajo takisto o komunističnih demonstracijah. Policija je morala aretirati več izgrednikov, med njimi enega komunističnega poslanca.

Avto s 4000 HP

London, 16. jan. AA. V Wolvershamptonu bo kmalu zgrajen avto Sunbeam s 4000 konjskimi silami, s katerim bo skušal Kaye Don potolči svetovni hitrostni rekord z motornimi vozili, ki ga je dosegel Henry Segrave meseca marca v Daytonu na Floridi. Avto mora biti gotov do 15. prihodnjega meseca in bo odposlan v Zedinjene države. Avto razpolaga z dvema motorjema, ki zavzemata skoraj ves prednji prostor, tako da je komaj prostora za voznika. Avto tehta dve toni in pol in je dolg 25 čevljev. Avto je opremljen z mnogimi napravami, da zniža odpor vetra na najmanjšo mero.

Stroj trčil v vlak

Bačka Topola, 16. januarja. (AA) Na sami postaji pri vhodni kretnici je trčil stroj vlaka št. 213 na vlak št. 211. Dogodek se je pripetil zaradi malomarnosti strojnega osobja vlaka št. 213, pred pred katerim je stal signal »Prepovedano!« a je vrhu tega tudi kretničar dal znamenje »Stoj!«. Zato je iztirilo 6 voz. En voz je uničen, a ostali so poškodovani. Škoda znaša po približni cenitvi 50.000 Din. Proga ni trpela škode in tudi promet ni imel zaradi tega dogodka nikakega zastoja.

Drobne novice

Pariz, 16. jan. (Tel. »Slov.«) V kemični tovarni v okolici Dounaja se je razletel kotel z vodikom ter ubil pet delavcev, tri pa težko ranil.

London, 16. jan. AA. Davi je zapustil hangar v Cardingtonu zrakoplov R 100. Poizkusni polet bo trajal več ur.

Pariz, 16. jan. AA. V okolici Los Angelesa so nocoj zabeležili dva lahna potresna sunka. Prvi je trajal 10 sekund, drugi 7 sekund. Škode ni bilo.

Novi angl. poslanik o Jugoslaviji

Belgrad, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Novi angleški poslanik g. Henderson, ki se nahaja v naši državi mesec dni in je prepotoval že vso južno Srbijo in Vojvodino, je dal po svojem povratku iz Južne Srbije časnikarjem to izjavo:

Jugoslavija je v fazi razvoja. Šele pozneje bomo mogli videti uspehe velikih naporov. Mislim, da bodo ti uspehi dobri, akoravno je **današnja faza razvoja zelo težka.** Dobri bodo radi tega, ker je vaše prebivalstvo neizmerno produktivno. Smisel za življenje in ustvarjanje imponira. Prišel sem iz Pariza v Belgrad in lahko brez pretiravanja rečem, da danes ni bolj interesantnega mesta za diplomatsko službo, kakor je baš Belgrad. Meje vaše države so v Evropi najbolj ogrožene od nasprotnikov. Zato vam mora ta položaj narekovati **opreznosti in takta.** Z vami mora Evropa vedno bolj računati, kakor z veliko činjenico v svetskem koncernu držav. Minuli so oni časi, ko ste bili mala državica in igračka v rokah drugih držav. Zato je ta perijoda vaše konstruktivnosti ena od najbolj zanimivih v novi zgodovini. Četudi se vi pritožujete nad tem ali onim, vidim vendar dobro stvar v tem, da lahko sedaj izkoristite izkustva drugih držav, držav, ki so se stvorile tekom stoletij, tako da **ne boste napravili istih napak,** kakor one. Dovolite mi, da končno ugotovim z začudenjem, da se pri vas **angleščina tako malo goji.** Po mojem mnenju je to napaka, ako se zapostavi jezik, ki ga govori 200 milijonov ljudi na petih kontinentih. Toda ne samo jezik, tudi **razne druge lastnosti Angležev** bi vam lahko prišle v dobro.

Naj bodo dovolj te male opombe o vaši državi, v katero sem prišel z zadovoljstvom in z namenom, da gledam velik narod v toku njegovega zgodovinskega preobraževanja.

Zasedanje Sveta DN zaključeno

Ženeva, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Današnja zadnja seja sedanjega zasedanja Sveta Društva narodov je bila *spominska proslava desetletnice*, ko se je vršilo prvo zasedanje Sveta D N dne 16. januarja 1920 v Parizu. Predsednik Zaleski je na kratko orisal razvoj v zadnjih desetih letih in porast Društva narodov, ki je danes po duhu in črki pakta Društva narodov postalo ogromno podjetje univerzalnega sodelovanja. Upati je, da bo tekom prihodnjih desetih let aktivnost D N imela še bogatejše pozitivne uspehe. Nato je Svet D N v sporazumu z Grčijo in Bolgarijo sklenil, da zahteva glede tolmačenja grško-bolgarske pogodbe iz l. 1919. strokovno mnenje mednarodnega razsodišča. Končno je Svet še sprejel v vednost novo ureditev ratifikacije evropske donavske komisije.

S tem je bilo letošnje zasedanje Sveta Društva narodov, ki je trajalo samo tri in pol dni, končano. Italijanski zun. minister Grandi se je zvečer odpeljal v London, dočim je Briand že opoldne odpotoval v Pariz.

Anglja za podaljšanje uporabne dobe oklopnic

London, 16. jan. AA. Vladna izjava, da bo Anglija predlagala na pomorski razorožitveni konferenci *podaljšanje uporabne dobe oklopnic do leta 1936.* in s tem razširila washingtonsko pogodbo, je naletela v angleškem časopisju na splošno odobravanje. List »Daily Herald« pravi, da washingtonska pogodba določa, da se do l. 1936. ne smejo graditi nove oklopnice. Gradnja novih oklopnic je dovoljena edino, če je kaka oklopnica zastarela in službovala 20 let. Na temelju te določbe bo morala Anglija zgraditi prihodnje leto dve oklopnici v nadomestilo oklopnic, ki bosta zastareli leta 1934. Nadalje bosta zastareli leta 1932. dve oklopnici, leta 1933. ena oklopnica in leta 1934. dve, leta 1935. ena oklopnica in leta 1936. dve oklopnici. Po washingtonski pogodbi bi morala Anglija zgraditi do leta 1936. deset ogromnih oklopnic, ki sicer zelo veliko stanejo, katerih bojna vrednost je pa zelo dvomljiva. Vsak teh orjakov bi stal 7 milijonov funtov. V istem razdobju bi morala zgraditi Amerika deset oklopnic. Francija, Italija in Japonska ne bi mnogo zaostajale. Po letu 1936. bi morale te države graditi nove oklopnice, da obnove svoje brodovje. Če bi pomorska razorožitvena konferenca sprejela angleške predloge, bi vsi nepotrebni in ogromni izdatki, ki ogrožajo proračunsko ravnotežje vseh držav, odpadli. Konservativno časopisje naglaša, da so oklopnice postale prevelike in predrage. »Telegraph« priporoča, naj se maksimalna tonaža oklopnic določi na 25.000 ton in velikost topništva na 12 palcev. »Manchester Guardian« meni, da bi bilo zelo koristno zmanjšati obseg oklopnic. Pri tem pa naglaša, da je vprašanje pred vsem v interesu Anglije, Zedinjenih držav in Japonske, ker Francija in Italija nimata tako velikih vojnih ladij, zato, zaključuje list, bi morale razorožiti druge vrste vojnih ladij.

Poostreni strankarski boji v Romuniji

Mladinska organizacija „Voinici“

Radi predstoječih občinskih volitev je **liberalna stranka** (Bratianu) nastopila z veliko silo proti mladinski organizaciji »**Voinici**«, kateri očita, da **ima značaj ilegalne fašistične milice.** Oficielni strankarski list »Viturul« **je na regentstvo naslovil oster memorandum,** v katerem zlasti proti temu protestira, da je Maniu istočasno ministrski predsednik, vojni minister in predsednik »Voinici«, ki da se širi s pomočjo vladnih organov in se zaprisega članov vrši v cerkvah. Liberalna stranka izjavlja, da zre v takem ponašanju »Voinici« **početek državljanskega boja** in radi tega apelira na regentstvo. V naravnost grozečem tonu izjavlja, da se bo obrnila na narod, naj vzame sam v roke varstvo državnih interesov, ako regentstvo ne bo storilo svoje dolžnosti.

Odgovor vlade.

Na ta memorandum je **vlada dala časopisom daljšo izjavo,** kjer pravi, da je liberalna stranka organizacijo nacionalne kmečke mladine vzela le za povod, da napravi alarm. Organizacija kmečke mladine ne zasleduje nikakih nasilnih ciljev ampak je le varnostnega značaja. Vlada odločno odklanja, da bi jo kdo dolžil, da si hoče pomagati z nasiljem. Drznost šefa liberalne stranke, ki si upa na tak način groziti regentstvu, ne sme ostati brez posledic. Vlada mora najodločneje svariti pred takim pisanjem, ki izpodkopava ugled krone. Državni organi bodo storili svojo dolžnost in branili proti vsem rovarskim poskusom krono, ustavo in red.

Težko razžaljenje regentstva.

Listi, ki komentirajo liberalni memorandum, pravijo, med drugim tudi »Adeverul«, **da je to najtežje razžaljenje regentskega sveta, odkar obstoja.**

»Voinici« — bojna organizacija proti komunistom.

»Dimineatza« priobčuje izjave ministrskega predsednika Maniua, ki je z ozirom na liberalne napade izjavil, **da so »Voinici« le protiorganizacija kmečkega prebivalstva proti mestnemu proletarijatu.** »Voinici« da so bili ustanovljeni že leta 1926. in imajo namen pobijati komunistično nevarnost.

Razgovor Brianda z Grandijem -- brez uspeha

Pariz, 16. januarja. (Tel. »Slov.«) Sodi se, da je ostal ženevski razgovor med Briandom in Grandijem, na katerega so v tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih mnogo upali, skoro brez uspeha. Kakor je razvideti iz pariških listov, razgovor niti ni mogel premostiti **nasprotstev v pomorskem vprašanju,** niti ni mogel obnoviti stikov za poravnavo nerešenih političnih pogajanj, ki so bili prekinjeni že več mesecev. »Paris Midi« piše, da sta ministra razpravljala o vsem kompleksu italijansko-francoskih spornih vprašanj. Vendar nista **nikjer našla ugodnih tal za sporazum.** Grandi je baje namignil, da bi bila italijanska vlada pripravljena, opustiti svojo zahtevo po pariteti brodovja in de bi si prisvojila tudi francosko stališče v vprašanju podmornic, če bi ji Francija dala že dolgo zahtevano teritorialno zadoščenje v Afriki. Gre z popravo meje v Tuniku na korist italijanske Cirenajke in za odstop tuniškega zaledja do Čadskega jezera. Kakor se da sklepati iz dosedanjega obnašanja Quan d'Orsaya, je **Briand tudi topot odklonil italijansko ponudbo,** vendar bo najbrže italijanska vlada ta predmet zopet sprožila že prihodnje dni na londonski pomorski konferenci.

Mussolini konferira z admirali

Rim, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Mussolini je danes povabil k sebi mornariškega generalštabnega šefa in visoke admirale na razgovor o pomorski razorožitveni konferenci. Italijanski listi posvečajo veliko pozornost razgovoru zunanjega ministra Grandija z Briandom v Ženevi, svarijo pa pred prenagljenim upanjem. Posebno zanikajo, da bi bil Grandi francoskemu zunanjemu ministru zopet predlagal ožje politično sodelovanje med Francijo in Italijo.

Dunajska vremenska napoved. Večinoma oblačno. Ponekod lahke padavine. Na gorah in na zapadu znižanje temperature. Na vzhodu in na jugu pa še malo spremenjena temperatura.

Vprašanje madjarskih reparacij

Haag, 16. jan. AA. O vprašanju madjarskih reparacij je bila včeraj seja v odsotnosti madj. delegatov. Na tej seji je Loucheur opozoril prizadete upniške države, da morajo predložiti točne podatke o medsebojnih reklamacijah. Zastopniki male antante imajo predložiti točno poročilo o vsotah, ki jih nameravajo prispevati v fond za vzhodne reparacije. Iz tega fonda se bodo izplačevale vse terjatve, reklamacije in kontra-reklamacije na podlagi razsodb posameznih arbitražnih sodišč. Seja se bo nadaljevala v petek na tej osnovi.

Bolgarska še ni odnehala

Haag, 16. jan. AA. Včeraj je bila plenarna seja odbora za vzhodne reparacije, na kateri se je pretresal bolgarski predlog za sporazum. Bolgarska predlaga letne obroke po 11 milijonov zlatih frankov in končno likvidacijo vseh sporov glede reparacij in medsebojnih reklamacij. O vprašanju teh reklamacij je prišlo do živahne razprave med rumunskim delegatom Titulescom in Burovom. Protokol pravi, da se imajo vsa vprašanja, ki so v zvezi z likvidacijo, smatrati za likvidirana z dnem, ko stopi v veljavo Youngov načrt. Burov pa je zahteval, naj se namestu tega tega postavi določba, da se likvidacija smatra za izvršeno z dnem podpisa sporazuma. Ker ni bilo sporazuma v tem vprašanju, je predsednik odbora Loucheur prekinil sejo in sklical za snoči posebno sejo zainteresiranih delegatov, da bi došlo do sporazuma. Loucheur je imel popoldne sestanek z bolgarskimi delegati, katere je hotel pregovoriti, da popuste. Njegova prizadevanja pa so se končala brez uspeha.

Vprašanje vzhodnih reparacij odloženo

Haag, 16. januarja. (Tel. »Slov.«) Ker je pričakovati, da vprašanje vzhodnih reparacij ne bo rešeno do sobote, torej do zaključka konference, so se sklicujoče države zedinile z Malo antanto, torej v glavnem s povabljenimi državami, da bodo povabljene države končni protokol in s tem Youngov načrt v soboto podpisale samo tedaj, če jim bodo sklicujoče države v protokolu obenem dale jamstvo, da bo vprašanje vzhodnih reparacij rešeno v čisto gotovo določenem terminu. Mogoče je, da se bo najprej še poskušalo, da se vprašanje reši prihodnji teden v Haagu, vendar to ni gotovo.

Mobilizacija reparacijskega posojila največja težava

Haag, 16. januarja. (eTl. »Slov.«) Najvažnejše vprašanje pri haaških posvetovanjih je sedaj na vsak način vprašanje mobilizacije. Ne namerava se skleniti v tem vprašnju redna pogodba med Nemčijo in Francijo, temveč se obe stranki prizadevata, doseči nekak gentlemen-agrement. Težkoče so v tem, da hoče Francija razpis prve tranše reparacijskega posojila v znesku približno 800 milijonov mark časovno zavarovati na način, ki bi praktično pomenil za Nemčijo, da ne more za dolgo časa iskati novega posojila in bi bil za njo naložitveni trg zaprt. Na drugi strani priznavajo francoski strokovnjaki, da je čim preje potrebno, zadovoljiti dolgoročne potrebe nemške državne pošte in državne železnice. Potreba obeh institucij se ceni na približno 500 milijonov mark.

Vsekakor je ugotoviti, da je haaška konferenca po 14 dnevnih posvetovanjih končno prišla do zares odločilne točke. Sedaj gre za to, da se najde možnost mobilizacije in komercializacije reparacijskega dolga ter je za to potrebno, da se o tej odločilni točki razpravlja z odločilnim faktorjem, ki ima denar, to je z Ameriko.

Vesti iz Hrvatske

Split, 16. jan. (Tel. »Slov.«) Danes ob 10 dopoldne se je vršila v prostorih Trgovske in obrtne zbornice v Splitu plenarna seja zastopnikov trgovine in obrti. Na dnevnem redu je bilo vprašanje železniške zveze središča države s Primorsko banovino, oziroma z morjem. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se izraža želja, da se zgradi železniška zveza z dolino Une od Bihača do Martinovega broda, dalje zveza Krke z Uno in s Kninom.

Sušak, 16. jan. (Tel. »Slov.«) V Aleksandriji je bil aretiran neki Biloš, ki je okradel reško podružnico Bance commerciale. Banko je oškodoval za pol milijona dinarjev. Pri njem so našli okrog 300.000 dinarjev.

Zagreb, 16. jan. (Tel. »Slov.«) List »Samoborac«, ki je izhajal v Samoboru pet let, je prenehal izhajati.

Nagrade za mariborsko stavbo OUZD

Ljubljana, 16. jan (Tel. »Slov.«) Komisija za ocenjevanje načrtov za mariborsko stavbo OUZD je sinoči končala svoje delo. Od 27 predloženih načrtov so dobili trije nagrado in sicer: Prvo nagrado je dobil načrt z geslom: 15 osi (arhitekt Saša Kostaperaria), drugo nagrado je dobil načrt z geslom »Ekspozitura Maribor« (ing. Vladimir Mušič), tretjo nagrado pa je dobil načrt z geslom »9 Hp« (ing. Horvat in Planič).

Proti beli kugi

Resna beseda savskega bana

Proti beli kugi, katere strašno zlo smo že podrobneje opisali, ravno tako pa tudi razni hrvatski katoliški listi, je sedaj odločno nastopil tudi ban savske banovine dr. Josip **Šilović**. Časnikarjem je dal obširno izjavo. V tej navaja g. ban:

Jugoslavija je po svojem obsegu skoro enaka Italiji, samo da je še plodovitejša in pa da na njenem teritoriju stanuje 12 milijonov Jugoslovanov, dočim živi v Italiji na skoro enakem ozemlju 41 milijonov Italijanov. Torej pri nas ni mogoče in nikdar ne bo mogoče govoriti o prevelikem številu otrok ter o škodi, ki bi nastala, da se ti otroci ne bi mogli preživljati in prehraniti. Nasprotno, pri nas je ravno največja nevarnost depopulacija, razljudevanje. Ravno v tistih krajih Jugoslavije, ki so najplodovitejši, se že dolgo časa opaža pomanjkanje otrok. Vzroki tega so mnogoštevilni. Mlade žene nočejo izgubiti vitke postave, nočejo se mučiti z otroci, nočejo radi otrok izgubljati lepote, temveč se raje drago oblačijo in lišpajo. Končno pa tudi starši ne marajo svojih posestev deliti med več otrok in tako končno je obilje eden glavnih vzrokov pomanjkanje otrok, kar se jasno vidi v ruskem pregovoru: »Kolikor je pri bogatih telet, toliko je pri revnih otrok.«

Tako so naši najplodnejši obmejni kraji izpostavljeni nevarnosti, da bo v njih zmanjkalo Jugoslovanov, ljudi srbske in hrvatske narodnosti ter da bodo mesto njih prišli tujci. Žalosten dokaz temu so nekatere vasi v Sremu, ki so bile pred 30 leti še popolnoma hrvatske, v katerih pa je sedaj že 60% tujega elementa, katerih hiše naravnost mrgolijo otrok, dočim so hiše naših ljudi puste in prazne. Edino uspešno sredstvo proti temu je notranja kolonizacija, zlasti kolonizacija otrok.

Gosp. ban je nadalje govoril še o veliki škodi, ki jo povzroča našim ljudem izseljevanje ter o tem, kako bi se otroci iz krajev, kjer je mnogo rojstev, naseljevali v krajih, kjer jih je malo. S tem bi se preprečilo dvoje: naši ljudje ne bi odhajali v tujino, naši kraji pi bi ostali po narodnosti prebivalcev jugoslovanski.

To so resne besede visokega državnega funkcionarja, ki se zaveda nevarnosti, katera preti državi po beli kugi. Sedaj je treba še pozitivnih dejanj: Kazenski zakon in policijski predpisi so dovolj močan inštrument, da se prepreči javno priporočanje in prodaja sramotnih sredstev. Cerkev svojo dolžnost vrši. Sedaj naj tudi država stori svoje. Za njeno bodočnost gre!

Nova porodišnica v Celju

Že več let je ves širni okoliš celjskega mesta ter Savinjska dolina zaman delala na tem, da dobi v Celju prepotrebno moderno opremljeno in dosti veliko porodnišnico z ginekološkim oddelkom. Po oblastnih upravah je postalo to vprašanje rešljivo. Bivša mariborska samouprava je lani spomladi v skladu z ljudsko željo in stvarno potrebo sklenila v Celju poleg splošne bolnišnice zgraditi poseben objekt za porodniški in ginekološki oddelek, ki je bil doslej pastorek drugih oddelkov.

Z izvršitvijo načrtov ter s stavbnim vodstvom je bil poverjen inž. Anton **Dolenc**, vodja oddelka za visoke stavbe pri bivši oblastni samoupravi. Ta gospod je, preden se je lotil odgovornega dela, napravil poučno potovanje v inozemstvo, kjer si je ogledal najmodernejše bolnišnice Nemčije, Avstrije in Čehoslovaške. Pri zgradbi celjske porodnišnice je vpošteval nasvete znamenitih inozemskih specijalistov in strokovnjakov.

Nova porodnišnica, ki so jo pričeli v prošlem poletju že graditi in je bila do 7. decembra p. l. dograjena v sirovem, je zgrajena po sistemu »Dosquet«, ki mu je bistveno, da zgradba nima skoro nobenih hodnikov, zato pa velike svetle dnevne prostore. Bolniške dvorane so zgrajene tako, da se dajo spremeniti tekom nekaj minut v prostozračne ležalnice. Dosegljivo je to radi posebne konstrukcije oken po patentu »Wede«. So to pehalna okna s protiuteži, široka skoro 2.50 m, visoka pa 3.80 m, kar znači, da segajo od stropa do tal. Stranska okna bodo izdelana po patentu »Stumpf«. Bolnice bodo ležale v posebnih medsebojno po španskih stenah ločenih boksih tik ob oknih.

Sistem take bolnišnice je izum tajnega svetnika dr. Bosqueta v Berlinu, ki mu je po njegovi zamisli pred 20 leti zgradila pruska vlada bolnišnico Nordend v Niederschönhausen pri Berlinu. Tekom 20 letne prakse v tej poskusni bolnišnici je dr. Bosquet dosegel tako ogromne uspehe da so kmalu začeli enake bolnišnice graditi tudi v ostalih delih Nemčije, v Angliji, v najnovejšem času pa tudi v Združenih ameriških državah in v Kanadi.

Ker so pri celjski porodnišnici v najvišji meri vpoštevane vse dobre strani podobnih bolnišnic v inozemstvu, ne bo to le najmodernejši zavod te vrste v Jugoslaviji, temveč v celi srednji in južni Evropi.

Klet celjske porodnišnice bo služila predvsem za kotle za toplovodno napravo in kurjavo. Dalje bodo v kleti prostori za kurjača, za kurivo, skladišča itd. V pritličju se bo nahajal septični oddelek z lastnim strogo ločenim vhodom, z lastno septično operacijsko dvorano, s sobami za 6—8 pacijentinj. Dalje bo tu soba za sestre, kuhinja za čaj in in prostori za dezinfekcijo, perilo, kopalnico itd.

Glavni vhod vodi preko prostornega stopnjišča v I. in II. nadstropje na eni strani, na drugi pa v porodniški oddelek v pritličju. Ta oddelek bo imel dve sobi za tako zvane razrednice (skupno 4 postelje) ter dve dvorani za 16 pacijentinj in otročnic. Porodna dvorana je popolnoma ločena, vendar pa iz vseh sob lahko dostopna. Poleg vsake dvorane bo nameščena lastna kopalnica in umivalnica. Kajpak da bo imel oddelek tudi vse potrebne stranske prostore kakor sobo za babico, za sestre, za perilo itd.

V desnem krilu poslopja se nahaja ambulanca in rentgenološki oddelek, do katerih se pride skozi poseben vhod.

V I. nadstropju bo proti severu velika aseptična operacijska dvorana s prostorom za sterilizacijo, z umivalnico, s predsobo za narkozo itd. Na južni strani poslopja bodo nameščene 3 dvorane za 24 pacientinj, 3 sobe za razrednice, 2 sobi za sestri itd. Tudi tu bo imela vsaka dvorana svojo lastno kopalnico in umivalnico. Končno sta predvideni 2 sobi, ki ležita povsem mirno proti vzhodu in ki sta določeni za pacijentinje po laperatomiji in za slučaje karcinoma. Direktno iz dvoran bosta dostopni dve terasi s pergolo.

II. nadstropje vsebuje veliko sobo za strežnice ter garderobe za pacijentinje. Namesto običajne strehe so predvidene železobetonske plošče, na katerih bodo nameščene velike pohodne terase za solnčenje.

Tla bodo povsod iz linoleja, položenega na »Celotekso«, kar bo tudi novost v naši državi.

Skupno bo v novi zgradbi prostora za 60 pacijentinj.

Preko zime stavba počiva. Z deli pa se bo pričelo takoj, ko bo to dopuščalo vreme ter bo predvidoma stavba dovršena in opremljena do septembra 1930.

Velike zasluge za novo zgradbo si je pridobil primarij porodniškega in ginekološkega oddelka g. dr. **Watzke**, ki je z vso vnemo podpiral projektanta.

Gradbena dela je izvršila stavbna tvrdka Rudolfa Kiffmanna iz Maribora. — Centralno toplovodno kurjavo bo instalirala tvrdka Bačić d. d. iz Zagreba. Ključavničarska dela je prevzela tvrdka Rebek v Celju, kleparska pa tvrdka Dolžan iz Celja. Ostala dela se bodo še oddala.

Gradbeni stroški so proračunani na okroglo 4 milijone. Bolnišnica sama je za kritje teh stroškov najela 2 milijona posojila.

Zgradba bo delala čast inicijativnosti bivše oblastne samouprave in nova ustanova pomenja v sanitarnem oziru neprecenljivo dobroto za prebivalstvo Celja in Savinjske doline.

Belokranjski kotiček

Naše zadružništvo. Dne 14. januarja je prišel do srezkega načelnika banski referent za zadružništvo pri banski upravi v Zagrebu dr. Miran Kajin, po rodu iz Buzeta v Istri. Banska uprava namerava podpirati predvsem živinorejske zadruge in pomagati članom, da pridejo do dobre plemenske živine pod jako ugodnimi pogoji. Tudi druge zadruge bodo uživale vso podporo in zaščito, če le morejo izpričati svojo gospodarsko potrebo. Kreditno zadružništvo je ukoreninjeno dovolj, gospodarstvo pa nujno kliče po gospodarskih zadružnih edinicah, ki naj odpomorejo težki krizi v živinoreji in v vinarstvu.

Za bivšo oblastno trtnico v Drašičih je že tudi poskrbljeno. Upravljal jo bo tudi za naprej njen poprejšnji upravnik gosp. Bajuk iz Drašič.

Državno cesto čez Gorjance bomo obrnili, pa ne po njeni širini, marveč po dolžini. Doslej so se merili kilometri iz Novega mesta, sedaj bodo tekli od Karlovca.

Tramvaj brez tračnic

Prejeli smo:

Nič novega ni: tramvaj brez tračnic, nele na Angleškem, tudi drugod so že davno imeli tak tramvaj; že leta 1909. sem se vozil kaj udobno in prijetno s takim tramvajem in sicer v Avstriji od Klosterneuburga proti Weidlingu. Voz je imel gumijasta kolesa ter je bil zvezan z električnim vodom po stikalu. Dotični del ceste, ki je bil določen za tramvajski voz, je bil tlakan s kamenitimi kockami. V Ljubljani so sedaj ceste že precej tlakane, pa jih bo treba radi tračnic razdirati ... Ali ni škoda?

Kmečka gospodinjska šola na Mali Loki

Na posestvu Mala Loka, p. Velika Loka, se otvori 10. februarja t. l. 1. tečaj kmečko gospodinjske šole, ki bo trajal šest mesecev, t. j. do 31. julija 1930. Učenke morajo stanovati v zavodu, kjer imajo vso oskrbo.

Namen šole je izobraziti dekleta srednjih in malih posestnikov za dobre kmečke gospodinje, jim vcepiti veselje do kmečkega dela in jih ohraniti kmečki hiši.

Pouk zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja. Zlasti se pa poučuje teoretično in praktično poljedelstvo, kuhanje, šivanje, pranje, likanje, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo itd. Učenke se vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu, ravnanju z bolniki in bolno živino, ter se zaposlujejo pri raznih delih na posestvu. Življenje v šoli sliči povsem življenju v naši kmečki hiši.

Celotna oskrbnina (hrana, stanovanje, kurjava, razsvelljava, to je sploh vse) znaša za označeno šolsko dobo 3600 Din. Dve tretjini oskrbnine plačuje za učenke v smislu § 7. pravilnika te šole kraljevska banska uprava dravske banovine, kot odškodnino za dela, ki jih opravljajo učenke na posestvu. Ostalo tretjino oskrbnine 1200 Din plača učenka odnosno starši (varuh) v dveh enakih obrokih, in sicer polovico pri vstopu, ostalo polovico pa po preteku treh mesecev.

Učenke, ki bodo sprejete v zavod, naj vzamejo s seboj v šolo po možnosti naslednjo obleko in perilo: vsaj eno nedeljsko obleko, dve obleki za delo, dva para čevljev, en par vrtnih čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, tri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, štiri srajce, šest parov nogavic, deset do dvanajst žepnih robcev, štiri kuhinjska, dva navadna in dva delovna predpasnika. Nadalje perilo za posteljo: dva para rjuh in štiri prevleke za blazine, štiri brisače, štiri servijete in jedilni pribor (žlica, vilice, nož).

Če ima katera več obleke, jo tudi lahko vzame s seboj.

Dekleta, ki hočejo vstopiti v kmečko gospodinjsko šolo, morajo izkazati, da so: 1. stare nad 16 let; 2. dovršile osnovno šolo; 3. moralno neoporečne; 4. popolno telesno zdrave; 5. predložiti obvezo staršev, oziroma varuha, da plača vse stroške šolanja v smislu določil pravilnika; 6. obvezati se, da se bodo strogo držale hišnega reda; 7. predložiti potrdilo županstva, da je hči male oziroma srednje kmetije.

S temi podatki in potrebnimi prilogami opremljene, pravilno kolkovane (kolek 5 Din) prošnje za sprejem naj se pošljejo najkasneje do 26. januarja 1930 vodstvu kmečko gospodinjske šole, Mala Loka, pošta Velika Loka.

Ban:
Inž. Dušan Sernec, s. r.

Zimski sprehod čebel

Murska Sobota, 14. jan.

Ponedeljek in torek sta bila po vsej Slovenski krajini prava pomladanska dneva. Toplomeri so se dvignili na +10 stopinj. Gorki žarki solnca so privabili iz panjev čebele. V čebelnjaku šolskega upravitelja v Bakovcih je bilo oba dni glasno šumenje, čebele pa so se veselo sprehajale pred panji.

Tega ljudje že dolga leta ne pomnijo.

Kako co cigani ostrigli „backa“

Pred dvemi tedni je subotiška policija aretirala tolpo ciganov, ki so na zvit način osleparili nekega več ko lahkomiselnega kmeta. Posestnik Mijo Dulić iz Vučidola je prijavil policiji, da mu je ta ciganska tolpa obljubila, prodati mu za 100.000 Din vrečo, ki je polna denarja. Dulić je 5. januarja prišel v Pasir po to vrečo. V enem žepu je imel 5000, v drugem žepu pa zavezanih v rutico 45.000 dinarjev. Ko je ciganom izročil prvih 5000 dinarjev, je nenadoma opazil, kako so skočili pred njega trije moški in naperili vanj palice. Dulić je mislil, da so to puške in je pobegnil iz sobe. Tedaj je zginilo tudi onih 45.000 Din iz žepa in Dulić misli, da mu jih je ukradla ciganka Marička, ko mu je preiskovala žepe, da bi, kaor je sama pravila, ugotovila, če nima pri sebi orožja.

Cigani — ki so zaprti — pa sedaj pravijo, da jim je Dulić dal samo 5000 Din, za ostalih 45.000 Din pa ne vedo ničesar. V vreči, za katero so cigani trdili, da je v njej 2 milijona dinarjev, je bil samo navaden papir, na vrhu pa so bili trije bankovci po 100 Din. Cigani so na ta način prepričali Dulića, da je vreča polna 100 dinarskih bankovcev. Policija je polovila vso cigansko tolpo. Ker so pa bili ti cigani v stiku z onimi cigani v Senti, ki so oboleli za pegavico, je policija vse te aretirane cigane odvedla v bolnico, kjer bodo morali ostati šest tednov v karanteni. Cigani pa so bili dva tedna v zaporu na policiji in so prišli v stik še z 12 jetniki. Radi tega je mestni fizikat sklenil, da se morajo vsi zapori desinficirati in tudi teh 12 jetnikov mora iti v šesttedensko karanteno.

Tudi za malo denarja
dobite dobro kuhinjsko posodo v največji izbiri pri tvrdki
STANKO FLORJANČIČ
LJUBLJANA - Sv. Petra cesta štev. 35

Ce ima pijanec denar

Murska Sobota, 15. januarja.

Neki kmet iz dolnjega dela Slovenske krajine je včeraj tukaj prodal dva manjše bika. Dobil je 3000 Din. Kakor je ob takih prilikah navada, je zavil možakar v gostilno. Ker se je takoj videlo, da je pripravljen plačati nekaj litrov, je kmalu našel več prijateljev in prijateljic Na mizo je romal liter za litrom. Prijatelji so pili in pili. Proti večeru je možakar plačal in se je odpravil proti domu. Glava mu je bila precej težka. »Prijateljica« ga ni zapustila, ampak ga je velikodušno podpirala pri hoji. Šla sta proti Rakičanu. Ženo je prevzel pohlep po denarju. Neopaženo je segla možakarju v žep in mu je vzela denarnico.

Kaj se je potem zgodilo, ni znano natančno. Sreče tatica ni imela. Možakar je prijavil, kar se je zgodilo in takoj se je začela pretskava. Ženo je orožništvo aretiralo. Dejanje je tajila, toda to ji ni pomagalo. Izdala jo je neka čekovna položnica, ki se je glasila na ime okradenega možakarja. Kazen, ki jo bo dobila, jo gotovo pouči, da ne bo več hlepela po tujem denarju.

Kako cigan kupuje konja

Kočevje, 14. jan.

Še nikdar nisem videl cigana, da bi se vozil z vlakom. Če le more »potuje« s svojo mrho in zapravljivčkom po »opravkih«. Pa sem se zadnjič prav pošteno začudil, ko sem zagledal »starega« na štacjonu.

»Kam pa »stari»?« sem povprašal Toneta Hudoroviča, ko je stal ponosno zravnan z »gajžlo« v rokah ob okencu.

»Gospod, na semenj. Konja grem kupit.«

Počakal sem, da je kupil karto.

»Konja greš kupit. Zakaj si pa zadnjega odrl, ko je bil še dober za vožnjo?«

»Lačni smo bili, gospod, pa smo zaklali lepega konja in za Novo leto mora biti pri nas meso, gospod. Zdaj, ko ni tako mraz, bom kupil konja, da bomo lahko vozili. Spet bomo šoder tolkli in vozili, gospod.«

Radoveden sem bil, kakšnega konja bo spet kupil. Kljuse ali mrha je pri naših ciganih še sila lep konj. Če ima naduho, ali če je step na eno oko in ima magari oba ušesa ponarena, je za njih malenkost. Glavno je, da je poceni in vleče. Poleti imajo po pet konj hkrati in vsi so vsaj po njih mnenju od sile dobri in res lepi. Zanimalo me je, kolikšna je zdaj cena konjem, pa sem pobaral.

»Gospod, tri tavžent kron je vsak konj vreden, če ne več. Ampak za nas je tritavžent kron največ, kar moremo dati za konja. Bom glihal. Na konje se razumem in »gajžla« mi pove, koliko je vreden. Če poskoči, ko vdarim z bičem je cagen (znamenje) da je predrag za nas. Če ne poskoči, je vreden mojih denarjev.«

»Aha, zato nosiš zmeraj bič s seboj. Zadnjič si hodil še na Novega leta okrog ž njim, pa ne da bi takrat že kaj zbiral?«

»Gospod, z gajžlo zmeraj hodim, če imam konja ali ne. Če ga nimam, mi gajžla najde pravega, če ga imam, mi služi sama. Danes ga bom z gajžlo dobil in za tritavžent kron. Boste videli, gospod. Imajo kaj tobaka? Bog lonaj! Ko bom pripeljal konja, ga pridite pogledat. Konjiček bo lep in vreden svojih kron. Gospod, zdaj pa žvižgajo, moram iti. Z Bogom, gospod!«

»Srečno »stari«. Pa konja kupi na semnju, ne mrhe, in glej da te ne bodo ociganili!«

»Stari« se je namuznil in skočil na vlak, ki se je že premikal. Kakšno kljuse je staknil na semnju, bom pa šele videl.

Ali šola preveč zahteva od otrok?

4.

Na gorenje vprašanje odgovarjam sledeče:

Vsiljuje se mi misel, čemu se trudijo pisatelji učnih knjig in čemu odobrava in potrjuje učna uprava knjige, če se pa knjige v šoli ne vpoštevajo. Prepisovanje in narekovanje raznih po učni upravi neodobrenih besedil se danes vrši po nekaterih meščanskih šolah. Zakon o srednjih šolah tako ravnanje v § 85. odst. 4 odločno prepoveduje. Zakonodajalec je imel pri tem paragrafu gotovo stvarne pomisleke, da je ta pasus sprejel v zakon. Z vednim prepisovanjem in narekovanjem se jemlje mladini zlati čas svobode in lepa, čitna pisava, s trudom priučena v osnovni šoli, se pokvari.

In zakaj vse to? Zato, ker se knjige, das. so predpisane po šolski upravi tako glede tvarine, kakor glede njenega obsega, ne vpoštevajo. Zakaj se potem zahtevajo v začetku vsakega šolskega leta učne knjige, če se pa ne uporabljajo? S tem se starši le obremenjuje jo z nepotrebnimi stroški.

Druga stvar je pa obseg učne tvarine. Dasiravno je učna snov v odobrenih knjigah prilagodena učenčevi učni oziroma starostni stopnji, se učenec ubija z raznimi izvenknjižnimi eksperimenti, ki spadajo na višjo stopnjo. Tak razred ni duševna delavnica, ampak mučilnica. Le vse o pravem času in učenčevemu duhu primerno!

Koledar

Petek, 17. januarja: Anton, puščavnik, Marijan; Sulpicij, mučenec.

Osebne vesti

= **Imenovanje za šefa odseka fin. direkcije.** Z ukazom Nj. Vel. kralja je postavljen **Nikola Kostič**, višji finančni tajnik v 5-I, za šefa odseka za carine pri finančni direkciji dravske banovine v Ljubljani. V Ljubljani še niso bili določeni šefi odsekov.

Novi grobovi

† **Na Lancovem pri Radovljici** je 13. januarja umrla 85 let stara Marija Šušteršič, mati vzorne redovnice č. s. Metodije, ravnateljice meščanske šole v Lichtenturnovem zavodu v Ljubljani. Kako spoštovana in ljubljena je bila blaga pokojnica, je pričal njen svečan, izredno velik pogreb pretekli petek. Gojenke Lichtenturnove meščanske šole so jej ob odprtem grobu ganljivo zapele vedno lepo »Vigred se povrne« in se v zbranih besedah poslovile od nepozabne matere, ki je darovala cerkvi odlično dekliško voditeljico in vzgojiteljico na prvovrstni ljubljanski samostanski šoli. Naj v miru počiva!

† **Nagla smrt.** Včeraj dopoldne je umrl v bolnici nagle smrti Anton Kozamernik, delovodja s Celovške ceste. Peljal se je s tramvajem v bolnico, ker se je čutil zelo slabega. V tramvaju pa mu je pred Mestnim domom prišlo nenadoma zelo slabo in Kozamernik se je zgrudil. Prenesli so ga na reševalno postajo, ta pa ga je z avtom prepeljala v bolnišnico, kjer je kmalu zatem umrl. V bolnišnici so ugotovili, da je umrl za oslabelostjo srca. Kozamernik je bil star 60 let in oče večje družine.

N. p. v m.!

Mala kronika

★ **Razveseljivi izjavi.** Po slavnostni seji ljubljanske sekcije Avtokluba, o kateri smo poročali včeraj, se je vršil slavnostni banket, na katerem je govoril tudi g. ban inž. Sernec ter izjavil, da bo oblast posvečala čimvečjo pažnjo vprašanju cest. Gosp. divizijski general Sava Tripković je poudaril, da bo tudi vojaška oblast realizacijo tega vprašanja krepko podpirala. Ti dve izjavi najvišjih zastopnikov državne oblasti sta bili pozdravljeni z velikim navdušenjem in aplavzom.

★ **Koliko je advokatov v Sloveniji.** Po zadnjem »Uradnem listu« je v Sloveniji skupno 231 advokatov in sicer v Brežicah 4, v Celju 22, v Cerknici 1, v Črnomlju 1, v Dolnji Lendavi 3, v Gornji Radgoni 2, v Gornjem gradu 1, v Kamniku 4, v Kočevju 4, v Konjicah 4, v Kozjem 1, v Kranju 5, v Krškem 3, v Laškem 3, v Sv. Lenartu v Slov. goricah 2, v Litiji 3, v Ljubljani 79, v Ljutomeru 3, v Marenbergu 1, v Mariboru 41, v Metliki 2, v Murski Soboti 8, v Novem mestu 8, v Ormožu 2, v Prevaljah 1, v Ptuju 8, v Radovljici 3, v Sevnici 1, v Slovenjgradcu 4, v Slovenski Bistrici 3, v Škofji Loki 1, v Šmarju pri Jelšah 2 in v Šoštanju 1.

★ **Vlom v železniško skladišče.** Zadnji čas tudi železniške postaje niso varne pred vlomilci. Neznanci so vdrli tudi v skladišče železniške postaje v Mačkovcih (Slov. krajina) in so odnesli iz njega, kar se je dalo odnesti. Na dobro srečo v skladišču takrat ni bilo dosti blaga.

★ **Krst novega parnika v Splitu.** Splitski industrijalec Perič je kupil te dni v Trstu parnik »Monte Maggiore«. Ta parnik je bil sedaj krščen z imenom »Sveti Dujo«. 14. t. m. se je vršil v Splitu krst tega parnika, ki mu je botrinila Peričeva žena Anka. »Sveti Dujo« je že odpotoval v Afriko, oziroma v Španijo, čez mesec dni pa se bo vrnil z velikim tovorom premoga iz Anglije.

★ **Ujelo pismo atentatorja.** Kakor znano, se v zagrebških zaporih nahaja neki Mirko Hranilović radi sokrivde na umoru detektiva Mateja Trenskega. Ta Hranilović je poskušal dne 1. t. m. utihotapiti iz zapora pismo svoji materi. Pismo pa so pazniki ujeli. V pismu Hranilović sicer ne sporoča nič nevarnega, vendar je zanimivo tudi za javnost. Hranilović vošči najprej svoji materi srečno novo leto. Dalje je zanimivo v nasprotju s trditvami gotovih inozemskih časopisov, da se Hranilović prav nič ne pritožuje čez to, da bi z njim v zaporu slabo postopali. Hranilović pravi celo, da se je v zaporu popravil in zelo zredil. V resnici je Hranilović sedaj bolj zdrav, kakor pri svoji aretaciji in se je popolnoma pomiril s svojo usodo. Zanimivo je dalje, da Hranilović popolnoma potrjuje vse, kar so njegovi sokrivci izpovedali pri zaslišanju. Pred policijo ni nihče nič zatajil. To pa radi tega, ker je sokrivec Krišnja pri policiji izpovedal prav vse. Ta izjava Hranilovića, namenjena njegovi materi, je najboljši dokaz zato, da so vse trditve inozemskega časopisja o surovem postopanju z jetniki vse prej kot resnične.

Ne mučite svojih otrok z ribjim oljem
ampak dajajte jim
JEMALT
ik ima zelo prijeten okus in vonj, otroci pa ga radi ємljejo kot kako slaščico. Dobiva se v vseh lekarnah.

★ **Pozor trafikanti!** Pri napovedi pridobnine, bo za marsikaterega velike važnosti člen 46 točka 3 zakona o neposrednih davkih, ki se glasi: »Tega davka se oproščajo obrati vojnih invalidov, nesposobnih za vsaki drugi zaslužek, in drugih oseb, ki bi drugače obremenjale državo ali samoupravne edinice, če ni poprečni dnevni dohodek, po ocenitvi davčnega odbora, večji od običajnih dnevnih mezd v dotičnem kraju. — Odbor Udruženja tobačnih trafikantov.

★ **V Uradnem listu kraljevske banske uprave** dravske banovine št. 19 od 14. t. m. so objavljeni sledeči zakoni oziroma uredbe osredaje vlade: »Zakon o dopolnitvi § 109 meničnega zakona in § 28 čekovnega zakona«, »Zakon o premeščanju, upokojevanju in odpuščanju civilnih uradnikov in ostalih državnih uslužbencev«, »Zakon, s katerim se podaljšuje izplačevanje povračila vojne škode, prisojene po uredbi o povračilu škode z dne 30. junija 1920 in njenih izpremembah in dopolnitvah kakor tudi po pravilniku o sodiščih in povračilu škode v obmejnih krajinah«, »Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o poslovnem redu pri državnem svetu in upravnih sodiščih«, »Zakon o dopolnitvi prednisov, po katerimi se urejajo prejemki uradnikov ministrstva pravde«, »Naredba, s katero se izpreminja naredba ministrstva za notranje posle o registriranju in oznamenovanju motornih vozil v prometu«, »Uredba o likvidaciji Jugoslovenskega Sokola, Hrvatskega Sokola, Orla in Srpskega Sokola«, »Uredba o olajšavah glede obveznosti služenja v kadru za člane Sokola kraljevine Jugoslavije«, »Navodila za izvršenje odredb zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna območja in zakona o banski upravi« in »Uredba o odslaženju denarnih kazni in nadomeščanju teh kazni s kaznijo na prostosti.«

★ **Davki pogodbenih poštarjev.** Na vprašanje, ki ga je oblastna poštna uprava v Ljubljani naslovila na finančno ravnateljstvo ravno tam glede obdačevanja pogodbenih poštarjev, je prišlo nasledne pojasnilo: Od skupnih dohodkov (rednih in izrednih) se odštejejo izdatki za: najemnino, razsvetljavo, kurjavo in čiščenje uradnega prostora, nabavo pisarniških potrebščin in nagrado pismonoše, če ti izdatki dejansko obremenjujejo poštarja. Diferenca med skupnimi dohodki in zgoraj naštetimi izdatki je čisti dohodek, ki se obdači s pridobnino.

★ **Vplačilni list** (komad 50 par), s katerim se oddaja davčni blagajni odtegnjeni uslužbenski davek, se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani, kjer se dobe vse davčne tiskovine, ki so potrebne pri napovedi neposrednih davkov. (Pridobnina, zgradarina, rentnina, uslužbenski davek, davek na poslovni promet, družabni davek.)

★ **Na več vprašanj** javljamo, da se pravkar izšla dr. Potočnikova knjiga »Dobri pastir« zdaj že dobi tudi vezana, in sicer v polplatno in v elegantni vezavi. Pričakujemo prav mnogo povpraševanja po vezani knjigi, saj sta obe vezavi na vso moč lični, in premišljevalna knjiga, ki jo vedno zopet jemljemo v roke, je najbolje, da je vezana. Cena v polplatno vezani knjigi je 50 Din. v elegantni vezavi 60 Din. Broširana stane 38 Din. Za poštnino je dodati posebej 2 Din. Prodajalna K. T. D. H. Ničmanova v Ljubljani.

★ **Gospodinje** Vaše perilo pere, posuši, monga ali lika tovarna Jos. Reich.

Nesreča ne počiva

— **Če se otroci igrajo z dinamitom.** V Rumanih pri Sinju se je pripetila v hiši župana Ike Lovriča težka nesreča. Eksplodiralo je 6 kg dinamita in v zrak je zletela streha hiše ter je nastal velik požar. Oba županova sinčka sta težko ranjena. Lovrič je dobil ta dinamit od oblasti za cestna dela. Otroka pa sta ga našla in se začela z njim igrati. Na pomoč so pritekli sosedje, ki so izpod razvalin in iz plamenov potegnili oba županova sina ter ju težko ranjena prepeljali v bolnišnico.

— **Krvava deška igra.** V Vinkovcih se je pripetila te dni težka nesreča. Na dvorišču pekovskega mojstra Neumanna sta se igrala 20 letni vajenec Čolič in 15 letni Schuster. Vajenca sta za novo leto dobila nekaj napitnine in Schuster je kupil za denar otroško pištolo, s katero sta se zvečer igrala. Dečka sta hotela preskusiti, kako daleč gre krogla. Čolič je stopil 30 korakov daleč od Schusterja in ga pozval, naj ustreli proti njemu, češ, da bo videl, če krogla tako daleč nese. Schuster je brez pomisleka ustrelil, Čolič se je tik pod srce ranjen zgrudil na tla. Čolič je nato vstal in sam odšel v bolnišnico, kjer so ga operirali. Rana k sreči ni nevarna in bo fant gotovo ozdravel.

V hrib Ti pot ne bo naporna,
če Ti oprema je povoljna.
Seveda tudi »Buddha«-čaj
spada med opremo zdaj!
Tea Import, Ljubljana, Aškerčeva 3.

Ljubljana

Kaj bo danes?

Drama: Zaprto.
Opera: Mignon Red C.
Union, verandna dvorana: Prosvetni večer ob 8. Predava dr. V. Bohinc o »Zeppelinovem poletu okrog sveta.
Lekarne: Nočno službo imajo: Mr. Sušnik, Marijin trg 3 in Mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10.

Iz dalmatinskih katakomb

To so temne, zakajene, nizke kleti ... Vse diši po navadnem vinu, po žganju, po trikrat prižganih cigaretih, po ribah, po suhih parkljih. Na neobdelanih tramih dvoje, troje sodov, pred točilnico stoje neobriti, nepočesani, na pol prespani moški, razcapane, glasne ženske, na zaboju dremlje pijanček, doma v kleteh ...

»Zdelalo ga je ...« meni malomarno brezposelna natakarica, priliva svojemu spremljevalcu, ki je tudi brezposelnež, tavajoč iz kleti v klet.

»Nič ni čudnega! Po dva dni ne je ... Stanovanja nima, če pa ujame krajcar, ga vtopi,« ga pomiluje ženica, ki se je ločila od moža, v kleteh zaliva jezo, ogenj in žveplo kliče na moža in zaklinja svojo nedolžnost.

Gostilničar malomarno toči svojo črnino, kadi cigareto, šteje denar.

»Zapojmo!« ukazuje pijano še mlado dekle.

»Zapojmo, nič nam ne morejo! Včeraj me je snel policaj, pa sem mu jih povedala, da ga še danes glava boli. Pijmo! Pravijo, zakaj nisem poštena? Poštena! Kaj se to pravi!«

Na zaboju je zazdehalo, glava je zlezla med noge in črn klopčič se je zakotalil po tleh. Dvoje rok se je pretegnilo, se omotalo črnega klopčiča in po ozkih stopnicah so se otepale noge, v smrdljivo ozračje je dahnil mraz in sveži zrak.

»Zapri vrata!« je jeknilo jetično dekle, zibalo se je, razgreto od vina.

Brezposelna natakarica je slonela, neprostovoljna vdova je pokašljevala.

»Gazda, daj još, znaš da dobiješ novac!« je moledoval raztrganec. V čevljih mu je žvrkljala brozga blata in snega, bil je povaljan, ves blaten od romanja iz kleti v klet.

»Ništa više, brate!« Dalmatinec je neizprosen.

Po stopnicah se je zaletelo človeško bitje, preklinjalo klet, vino, družbo, ker ni dobilo vina. Dalmatinec se je režal, točil objestni vdovi, razigrani natakarici.

»Pijmo!« je vikalo križem, ženski glas se je spajal z moškim.

»Velike barabe pijejo šampanjec, mi ki smo majhne, pijemo dalmatinca, živeli ...«

M. JAMA
LJUBLJANA, Mestni trg 24, IV. nadstr.
bo razprodajal te dni svoje
SLIKE
Od 10 do 4 pop. — Tudi na obroke.

VABILO
h kuhanju kave, katero se vrši
v petek in soboto dne 17. in 18. t. m.
Vsi odjemalci ter njihovi prijatelji in znanci dobrodošli
Julio Meinl
podružnica Šelenburgova ulica štev. 3

pijano ženšče je nagnilo kozarec, vino se je razlilo po bluzi, v kašlju so se ji izgubile besede.

Tako gre iz dneva v dan, v temnih, zakajenih kleteh umirajo dnevi, naše moči, telesa in duše, vse bedne in bolne!

V temnih, zakajenih kleteh gine zdravje, volja, v nemo resignacijo prilivajo vina, ki svoje žrtve pošilja na policijo, na cesto, v bolnišnico in v grob ...

Temne, zakajene kleti rastejo, množice se razgrinjajo v njih in tonejo, korak za korakom, bližajoč se propasti, iz groba v grob samo še korak ...

In koliko fantov, deklet, žena in mož tone v temnih kleteh — boje se ceste, boje se solnca ...

Slepec

Ob večerih stoji tih, brez besed, obraz obrnjen poševno proti nebu.

V temen kotiček se je umaknil, nepremično stoji kakor kip.

Mimo hité veseli koraki srečnih ljudi.

Ničesar ne more slišati, zaznati več nego le to, da hité mimo. Za njim pa vesela, bučna, močno razsvetljena kavarna. Gospodje, najbrž silno lepi in bogati, se sprehajajo po njej. Kaj le delajo še drugega?! In toplo je tam, prav gotovo je toplo in prijetno, saj še semkaj, v ta kotiček, zaveje val prijetne toplote, kadar stopa mimo človek, ki je prišel iz kavarne

Stoji človek, brat, tam v kotičku, sam, kakor da ga nihče ne vidi, kakor da nihče ne pozna njegovega trpljenja.

— — — — — — — — — — — — — —

»Mamica, glej, kako grd človek! Še suknje nima lepe in čevljev nič osnaženih!« Majhno, v toplo obleko zavito, s snežkami obuto, kakor mleko in kri cvetoče dekletce nagovarja tako v kožuh zavito damo ..

»Au-a, boli!« zajoče dekletce; mamica jo je namreč trdo prijela za rokico in ji obrnila glavico proč, naprej na cesto, kjer se je ravno obračal moderni avtobus.

*

⊙ **Zeppelinov polet okrog sveta** je naslov da našnjemu predavanju, ki ga bo imel profesor dr. V. Bohinc na XIII. prosvetnem večeru. Predavanje bodo spremljevale skioptične slike in film berlinske tvrdke »Ufa«, ki je bil napravljen ob poletu. Skioptične slike kakor film sam nam predstavljajo zanimive prizore iz življenja potnikov na zrakoplovu, značilne pokrajine na dolgi poti od Bodenskega jezera do Japonske. V filmu vidimo dalje ovacije v Tokiu, veličasten sprejem v Los Angelos, dalje polet preko Mehike, preko Združenih držav, mesto Chicago, Newyork, slovo iz Lakehursta, polet preko Atlantika v Francijo in Nemčijo. Dolga proga nad 3400 km je bila premagana v 20 dneh in 4 urah. Na to zanimivo predavanje ponovno opozarjamo občinstvo. Vstopnina sedeži 3 Din, stojišča 2 Din. — Predavanje se prične ob 8 zvečer v verandni dvorani hotela Union in se konča ob 9. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva c. 5.

⊙ **Šesti družabni večer Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani** bo prihodnjo sredo dne 22. januarja 1930 ob pol 9 zvečer v prostorih restavracije »Zvezda«. Na vrsto pride izredno zanimivo predavanje o predmetu »Trgovina in morala«. Predavanje o tem vprašanju je ljubeznivo prevzel monsignore gospod dr. Josip Anton Ujčić, redni vseučiliški profesor v Ljubljani. Gospod predavatelj je govornik odličnega slovesa, pa njegovo predavanje o tako važnem predmetu zasluži največjo pozornost. Po končanem predavanju poje Završanov kvartet in igra godba. Družabni večeri s predavanji so se hitro priljubili v našem mestu in je udeležba vedno mnogoštevilna. Gostje so dobrodošli. Vstop je brezplačen.

⊙ **Linijski trošarinski urad mestnega dohodarstvenega urada** se preseli z dnem 19. januarja t. l. v nove uradne prostore v hiši »Stan in dom« Tržaška cesta št. 28. Z istim dnem se vpostavi tudi nova mostna tehtnica pri imenovanem uradu. Da se ustreže željam avtomobilisov in drugih voznikov bo nameščena pri linijskem uradu rdeča svetilka z mednarodnim znakom »Stop«.

⊙ **Samoumor mestnega gozdarja Metlikoviča.** Eden najboljših in najbolj znanih mestnih uradnikov, mestni gozdar **Vinko Metlikovič,** je včeraj preminul na tragičen način. Okrog pol 11 dopoldne so ga našli mrtvega v podstrešju hiše Pod Turnom št. 5, kjer je stanoval. Na Vinku Metlikoviču so že poprej opažali znake slaboumnosti in je bil celo interniran v bolnišnici za duševne

---

I. S. Turgenjev:

Živa svetnica

(Dalje.)

»Vi ste me vprašali, gospod,« je zopet pričela Lukerja, »ali lahko spim? To se sicer redko zgodi, da zaspim, a zato imam vedno sanje — lepe sanje! Nikoli se ne vidim bolne v snih: vedno se mi zdi, da sem prav zdrava in mlada ... Samo to je žalostno: kadar se zbudim, se hočem dobro pretegniti — a vidim, da sem kakor uklenjena. Nekoč sem imela take čudne sanje! Ali hočete, da vam povem? — No, le poslušajte. Zdelo se mi je, da stojim sredi polja, in nackrog je rastla sama rž, tako visoka in dozorela, kakor zlata je bila! Tudi rjavega psička sem imela s seboj, in je bil prav hud: venomer me je hotel oklati. V rokah pa sem imela srp, a to ni bil navaden srp, temveč prav pravcat mesec, ta mlaj, ki je srpu sličen. S tem mesecem bi bila morala jaz požeti vso to rž. A vročina me je hudo utrudila, in mlaj me je slepil, pa sem postala kar lena. Naokrog pa je rastlo vse polno plavic, pa še tako debele so bile! In vse so nagnile glavice proti meni. Pa sem se zmislila: Kaj, če bi si natrgala teh plavic? Vasja mi je obljubil, da me pride pogledat — zato si bom najprej rajši naredila venček, za žetev bo tudi potem še časa preostalo. Pričela sem nabirati plavice, a se mi je sleherna cvetka stopila med prsti; ničesar mi ni ostalo! Nikakor si nisem mogla splesti venčka. A med tem sem zaslišala, da prihaja nekdo k meni, prav blizu je in me kliče: Luša, Luša! O ti nesreča! — sem pomislila — nič ne bo z vencem! No pa kaj, bom pa namesto plavic ta mlaj dala na glavo. Nataknila sem si ta mesec prav kakor avbo, in takoj sem kar zalesketala, vse polje sem razsvetila nackrog. Pogledala sem — po zraku leti vrh klasja meni naproti prav hitro — ne Vasja, ampak Kristus sam! Ne vem povedati, kako sem spoznala, da je to Kristus, nikoli ga ne slikajo na ta način, a bil je On! Brez brade je bil, visok, mlad, ves belo oblečen, samo zlat pas je imel — pa mi je podal svojo roko. — Ne boj se, je rekel, — nevesta moja okinčana, pojdi z menoj. Kolo boš igrala pri meni v nebeškem kraljestvu in prepevala rajske pesmi. — Goreče sem mu poljubila roko in na vse pozabila! Ta moj psiček pa je takoj hlastnil po mojih nogah ... a ta hip sva že zletela v zrak! Kristus je letel spredaj ... Razgrnil je peroti preko vsega neba: tako dolge so bile, kakor jih ima galeb — jaz pa sem letela za njim. Pes pa je ostal, moral me je pustiti. Šele takrat sem razumela, da je ta psiček — moja bolezen, in se bom nje rešila v nebeškem kraljestvu.«

Lukerja je za trenutek obmolknila.

»Tudi druge sanje sem nekoč imela,« je nadaljevala, »nemara pa je bilo to celo razodetje, tega ne vem povedati. Sanjala sem, da ležim kakor zdaj v tem skednju, in so prišli k meni moji pokojni stariši, očka in mamica. Nizko sta se mi priklonila, a ničesar nista povedala. Vprašala sem ju potem: Zakaj se mi priklanjata, očka in mamica? — Zato, sta mi rekla, ker tako veliko trpiš v tem življenju. S svojo muko nisi ti samo olajšala lastne duše, temveč tudi nama si odvzela veliko breme. Tudi nama je postalo veliko lažje v onem življenju. Svoje grehe si že odmolila, zdaj zmaguješ še najine grehe. — S temi besedami so se mi stariši zopet priklonili, in ju nisem več videla: same stene sem gledala. Veliko sem pozneje ugibala, kaj sem takrat doživela. Še gospodu župniku sem to zaupala pri spovedi.«

»Ali pa, imela sem še sledeče sanje,« je nadaljevala Lukerja. »Zdelo se mi je, da sedim nekje pod rakito sredi cesarske ceste, v roki imam ostrugano palico, na hrbtu malho in glavo z ruto povezano — ko da bi se napravila za romanje! Nekam daleč, zelo daleč sem morala, na božjo pot. Mimo mene so korakali medtem drugi romarji. Počasi so šli, kakor nehoté, in vsi so imeli isto pot. Obupno so vsi izgledali in sploh so bili drug drugemu jako slični. A zdaj sem zagledala, da drvi in hiti med njimi neka žena: za glavo je bila višja od vseh in drugače opravljena: zdelo se mi je, da ni to naša ruska obleka. Tudi obraz je imela drugačen, koščen in strog. Še opazila sem, da se ji vsi nekako umikajo, a v tem trenutku se je neznana žena na mah zasukala in planila naravnost k meni. Obstala je in me pričela gledati. Prav sokolje oči je imela: rumene, velike in jako svetle. No, pa sem jo vprašala: Kdo pa si? Pa mi odgovarja Tvoja smrt sem. — Prav za prav bi se bila morala preplašiti, a postala sem nasprotno vsa razigrana; kar prekrižala sem se od samega veselja! Zdaj mi reče ta žena, moja smrt: Ti se mi smiliš, Lukerja, a te ne morem vzeti s seboj ... Z Bogom! — Joj, Bog ti moj, kako sem takrat postala žalostna. — — Vzemi me! — sem rekla, — draga moja golobica moja, vzemi me! Zdaj se je moja smrt ozrla pa mi je pričela tiho govoriti ... Razumela sem, da mi je določila smrtno uro, a prav nerazločno, zabrisano sem slišala ... Zdelo se mi je, da je povedala: Po Petrovskem postu! — Potem sem se zbudila ... Tako čudne sanje imam!«

(Nadaljevanje.)

bolezni. Na prošnjo njegove težko bolne žene je bil v začetku decembra 1929 izpuščen Zdelo se je že, da je Metlikovič okreval, ker se je popolnoma mirno obnašal, le govoril ni rad, samo včasih je komu zaupal o bolečinah, ki jih čuti v možganih.

Danes dopoldne je bilo dvema človekoma naročeno, naj pospravita ptičje hišice po Tivolskem parku in naj jih preneseta v podstrešje hiše št. 5 Pod Turnom Bila sta to železničar Ivan Svirnik in 20letni Alojzij Kasin, ki je Svirniku pomagal pospravljati ptičje hišice. Ko sta okrog pol 11 dopoldne prišla v podstrešje, sta v svojo veliko grozo opazila, viseti Metlikoviča na vrvi. Hitro sta skočila k Metlikoviču, prerezala vrv in skušala Metlikoviča oživiti z umetnim dihanjem. Dasi je bil Metlikovič še gorak, vendar ga nista mogla oživeti. Obvestila sta o tem policijsko stražnico v Šubičevi ulici, kmalu zatem pa je prišla policijska komisija. Na odredbo policijske komisije je bilo Metlikovičevo truplo prepeljano v mrtvašnico pri Sv. Krištofu. Metlikovič je bil rojen l. 1887. v Volčjem gradu pri Komnu na Krasu in je bil kot magistratni uradnik pristojen v Ljubljano. Nemala Metlikovičeva zasluga je, da so griči okoli Ljubljane zasajeni z lepim smrečjem in kostanji.

⊙ **Ljubljančani v luči policijske statistike.** Po policijskih podatkih za l. 1929. se je nahajalo v Ljubljani in v občinah policijskega okoliša, to je v Mostah, na Viču in v Zgornji Šiški skupno 11 569 strank. Zglaševalni urad je l. 1929. dal zasebnim strankam 13.300 naslovov, uradom pa 9.600. Porodov je bilo l. 1929. po policijskih prijavah 1089, smrti 1334 in porok 823. V teh podatkih niso všteti ne porodi, ne smrti v bolnišnici.

⊙ **Društvo oblačilnih delavcev** vabi na svojo predpustno prireditev, v soboto 18. t. m. v Ljudski dom Godba, ples, šaljiva pošta. Toči se pristna Gradova kapljica. Vabljeni vsi prijatelji zabave

⊙ **Vsak petek** sveže namočena polenovka pri »Bobenčku«.

Maribor

□ **Mariborski želodec . . .** Poleg lanskoletnega konsuma 2,392.812 litrov raznih alkoholnih pijač so se znašle v mariborskem želodcu še naravnost bajne količine raznih vrst mesa (govedine, konjine, svinjine, teletine ter jagnjetine) v skupni teži **približno 2,780.000 kg,** katero vsoto smo dobili s seštetjem povprečnih tež posameznih zakianih oziroma uvoženih komadov živine. To je torej 278 železniških vozov ali 14 vlakov, natovorjenih z mesom. Od tega bajnega množiva se je zaklalo v mesini klavnici 434 bikov, 1597 volov, 3782 krav, 650 telic, 3266 telet, 42 ovac, 5983 svinj ter 486 konj. Razen tega pa je bilo v preteklem letu uvoženega v Maribor raznega zaklanega blaga, in sicer 134 goved, 5332 kg govedine, 5165 telet, 106 kg teletine, 36 ovac, 2399 svinj, 5681 špeharskih svinj ter 12.309 kilogramov svinjine. Vsak Mariborčan je torej v smislu gornjih številk pojedel v preteklem letu povprečno **93 kg mesa ali približno pol krave.** Najbolj ugaja očividno Mariborčanom govedina, katere so pohrustali kar 4,709.582 kg; potem svinjina (996.719 kg), konjine za 63.180 kg, nazadnje pa jagnjetine za jedva 1326 kg.

□ **Iz obupa — na tračnice.** Temna poslava se je včeraj okoli treje ure zjutraj vzpela preko zapornic ob železniškem prevozu pri magdalenskem parku, se potuhnila ter obležala na tračnicah. Čez par minut je prirohnela pošast avstrijske lokomotive, ki je brzela proti koroškemu kolodvoru, da je ob prevozu neslišno zaječalo od smrtne groze in da je njeno kolesje, poškropljeno s toplo človeško krvjo, bobnelo naprej vzdolž proge. Približno dve uri pozneje so premikači koroškega kolodvora našli na omenjenem mestu neznančeno truplo ob tračnicah; telo je bilo obrnjeno v smeri proti koroškemu kolodvoru, na vratu se je kakor na drobnih vlakencih držala neznančeva glava. Ob tračnicah so bili vidni sledovi krvi, ki je bila brizgnila v bližini. O najdbi je bila takoj obveščena obmejna policija na koroškem kolodvoru ter je na lice mesta prispela komisija, v kateri so bili načelnik koroškega kolodvora Mohorko, železniški zdravnik dr. Drasch ter uradnik tukajšnjega obmejnega poveljstva Danilo. Po ugotovitvi dejanskega stanja po komisiji se je neznančevo truplo prepeljalo v mrtvašnico na mestnem pokopališču v Pobrežju. Po izpovedbi nekaterih prič, ki so si ogledali borno ter siromašno oblečeno pokojnikovo truplo, gre bojda za nekega Alojzija Šturbaja.

□ **Ponočni vrtuni** se po daljšem presledku zopet javljajo v mariborski okolici in pus.ošijo kakor po načrtu Pojavili so se tudi pri Sv Lenartu, udrli v stanovanje tamošnjega notarja F. Stupice ter odnesli razne obleke in perila Nato pa so jo mahnili proti hiši gostilničarja ter veleposestnika Henrika Solaka; razbili so dvoje šip v pritličju, odprli okno ter zlezli v pivnico, kjer so si najprej utešili v izdatni meri hudo žejo; nato pa so zavohali v zaklenjeni omari denarja ter si ga prilastili. Ko so svojo nakano brezslišno izvršili, so jo urnih krač ubrali v temo; v pivnici so našli naslednjega jutra sekiro, ki so nanjo ob posledicah dokajšnjega napoja žlahtne kapljice očividno pozabili. Za svedrovci in vrtuni poizvedujejo organi javnega reda.

□ **Stolna Vincencijeva konferenca** ima drevi ob 20 svoj redni mesečni sestanek v bogoslovju, Glavni trg 7. Prijatelji krščanske dobrodelnosti navljudneje vabljeni.

□ **Inženjer Hansen v Mariboru.** Znani norveški smuški trener prispe jutri opoldne v Maribor ter bo prisostvoval nedeljski smuški tekmi na Pohorju.

□ **Koncert »Zamorcev«.** V pondeljek nastopita v Unionu z raznimi zamorskimi spevi znana zamorska pevca Robeson in Brown. Po Mariboru nastopita tudi v Ljubljani in Zagrebu.

□ **Društvo stanovanjskih najemnikov v Mariboru** ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 19. t. m. ob pol desetih dopoldne v dvorani gostilne Vetrinjski Dvor, Vetrinjska ulica 24. Na dnevnem redu je poleg običajnih točk tudi odborov predlog, da se društvo razpusti. Dostop samo z izkaznico za 1929. leto.

□ **V strokovni šoli JSZ** predava drevi prof. Prijatelj o obrtni ter industrijski higijeni. Posečevalci strokovne šole se opozarjajo, da se bodo odslej vršila redna tedenska predavanja vsako sredo ob istem času. Delavci ter prijatelji delavstva iskreno vabljeni.

□ **Potrebne informacije o napovedi dohodnine** dobe člani trgovskega gremija za mariborsko okolico vsako sredo in soboto od 9—12 dopoldne. Rok za viaganje napovedi poteče dne 5. februarja. Kdor zamudi omenjeni rok, mora po zakonu plačati tri oziroma 10 odstotkov davčnega poviška.

□ **Na Ljudski univerzi** je drevi klavirski koncert; nastopi znani virtuoz prof. Anatol Vietinghof. V pondeljek, dne 20. t. m. pa se prične angleški ciklus. Predava vseučiliščni profesor dr. Andrassy iz Zagreba o Angležih kot političnem narodu.

□ **Obrina pravica se je izbrisala** sledečim tvrdkam: A. Rupnik, branjarija, Frankopanova ul.; E. Zelenko, sejmarstvo z galanterijskim blagom, Marijina 10; A. Golč, bančna poslovalnica, Aleksandrova 42; A. Sahradnik, brivec, Slovenska 12; R. Tautz, brivec, Gosposka 24; F. Rozman, sejmarstvo, Marijina 24: B. Pirš, čevljar, Koroška 50; A. Reisman, agenturna komisija in špedicija, Vojašniška 6; J. Makl, klepar, Mlinska 3; J. Knaflič, čevljar, Vrbanova 19; K. Schamberger, trgovina s poljskimi pridelki, Kacijanerjeva 22.

□ **Zahvala.** Osrednje društvo nižjih poštnih in brzojavnih uslužbencev v Mariboru se prav prisrčno zahvaljuje gospodu oblastnemu upravniku pošte in telegrafa Alojziju Gregoriču za njegovo prijaznost in ljubeznivost pri prevzetju protektorata plesnega venčka. Tudi se društvo zahvaljuje gg. upravnikoma Maribor 1 in 2, šefu terenske sekcije ter vsem gg. šefom oddelkov in gg. uradnikom, uradnicam ter tovarišem delegatom iz Ljubljane. Zahvala gre tudi vsem denarnim zavodom, industrialcem, trgovcem in vsem, ki so pripomogli na katerikoli način k dobremu uspehu.

Celje

⊙ **Na XI. prosvetnem večeru,** ki se vrši v ponedeljek, dne 20. t. m. ob 8 v telovadni dvorani v Samostanski ulici, bo predaval g. profesor Srečko Brodar o človeku v prazgodovini s posebnim ozirom na izkopanine v Potočki zijalki na Olševi, kjer g. profesor izkopavanje sam vodi in bogati najdeni materijal konservira. Vstopnice se dobijo v Prosvetnem tajništvu na Čankarjevi cesti 4.

⊙ **Dobrodelno akademijo** v prid najrevnejšim v našem mestu in okolici pripravlja celjska Vincencijeva konferenca. Vršila se bo v nedeljo dne 26. januarja popoldne v Narodnem domu. Poleg predavanja, ki ga bo govoril govornik iz Ljubljane, bo Gledališka družina Katol. prosvetnega društva ob tej priliki uprizorila ganljivo enodejanko »Kjer ljubezen, tam Bog«, ki jo je po Tolstojevi noveli spisal Fran Milčinski

⊙ **Mlada je začela.** Lojzka iz občine blizu Celja nekje je stara komaj 17 let ter po postavi slabotno in bolehno dekletce. Doma se je nekaj sprla, pa jo je udarila v Celje, kjer ima baje teto. Teta je ni bila nič kaj vesela in jo je nagnala. Lojzka pa ne da bi šla nazaj domov. Klatila se je po mestu in po Gaberju v družbi raznih moških. V torek so jo privedli pred policijskega uradnika, ki ji je nujno svetoval, da izgine iz mesta. Pa ni šla. Včeraj je spet stala pred istim uradnikom, ki ji je napravil nekoliko ostrejšo pridigo, pa jo končno vendar le spustil, ko je obljubila, da gre naravnost domov.

Radio

VEČJE DETEKTORSKO OBMOČJE.

Da se radio med nami še ni tako razširil kakor bi bilo treba in želeti, je kriva visoka cena aparatov. Izjemo tvori okolica Domžal, dočim trpe vsi kraji ostale Slovenije na tej največji oviri. Kakor znano, zadostuje namreč v okrožju domžalske postaje na 30 km preprost detektorski aparat, katerega cena je tako nizka, da jo zmorejo tudi manj imoviti. Seveda detektor ne igra na zvočnik in tudi njegova uporaba je, kakor gori omenjeno, krajevno omejena. Ostali kraji so navezani na prave aparate z elektronkami, katerih cena je sorazmerno še vedno dokaj visoka. Če bi se pa energija oddajanja naše postaje ojačila, bi se detektorsko območje seveda razširilo. Nadejamo se, da se bo oddajna sila naše postaje v doglednem času še za enkrat toliko povečala; poskusi z ojačeno energijo so se povoljno obnesli. Imela bo mesto dosedanjih 2.5 kw potem 5 kw Na ta način bo radio spet lažje prodrl z detektorji med širše kroge in bo zanimanje za radiofonijo moglo prodreti spet dalje. Pričakujemo, da bodo težkoče, ki so z ojačenjem združene, v doglednem času premagane.

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 17. januarja: 12.30 Reproducirana glasba. — 13 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 17.30 Koncert Radio-orkestra. — 18.30 Dr. Valenčič: Socializem kot gospodarski sistem. — 19 Gospodinjska ura: Kako se izobražuje nemško kmetsko ženstvo, predava A. Lebar. — 19.30 Dr. Leben: Italijanščina. — 20 Veseli Dolenjci (govor, zdravice, petje). — 22 Časovna napoved in poročila. — 22.15 O Morsejevih znakih predava g. Povše.

Sobota, 18. januarja: 12.30 Reproducirana glasba. — 13 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 17.30 Koncert Radio-orkestra. — 18.30 V. Herkov: Esperanto. — 19 Dr. Grafenauer: Nemščina. — 19.30 Delavska ura. Tolstoj: »Vstajenje« (Delavski oder). — 20.45 Pevski kvartet »Ljubljanec« — 21.30 Ohcetni godec A. Kokalj igra na harmoniko. — 22 Časovna napoved in poročila. — 22.15 Kupleti.

Drugi programi:

Sobota, 18. januarja.

Belgrad: 17.05 Mladinska ura. — 18 Koncert Radio-orkestra. — 20 Večerni koncert. — 21 Dnevne vesti in čas. — 21.10 »Ubogi Caesar«, prizor. — 21.40 Koncert na citre. — 22.40 Plesna glasba. — **Varšava:** 17.45 Mladinska ura. — 19.25 Reproducirana glasba. — 20.30 Večerni koncert. — 23 Plesna glasba. — **Budimpešta:** 12.05 Opoldanski koncert. — 18 Reproducirana glasba — 19.30 Pevski koncert. — 20.30 Koncert vojaške glasbe — 22 Koncert ciganskega orkestra. — **Dunaj.** 11 Reproducirana glasba — 15 Koncert jazz-orkestra. — 16.50 Pravljice za malčke. — 17.45 Komorna glasba. — 18.55 Kitajske pesmi. — 20.05 »Die Liebes kutscher«, opereta. — **Milan:** 11.25 Reproduc. glasba. — 13.30 Opoldanski koncert Radio-orkestra. — 16.30 Mladinska ura. — 17 Koncert kvinteta iz Torina. — 20.30 Prenos opere iz milanske »Scale«, nato zabavna glasba. — **Praga:** 19 Ljudski večer. — 20.30 Večerni koncert. — 21.30 Zabavni koncert. — **Langenberg:** 15 Mladinska ura. — 17.30 Popoldanski koncert. — 20 Veseli večer, nato pelsna glasba. — **Rim:** 17.30 Popoldanski koncert. — 21.02 Veliki godalni in pevski koncert, vmes veseloigra. — **Berlin:** 20 »Živali v glasbi«, koncert. — 21 Kabaretni večer. — **Katovice** 17.45 Mladinska ura. — 20.30 Zabavna glasba. — 23 Plesna glasba. — **Stuttgart:** 14.15 Mladinska ura. — 15 Popoldanski koncert na kitare — 16 Popoldanski koncert mestnega orkestra. — 19.30 Klavirski koncert. — 20 Zabavni večer. — 21.50 Plesna glasba. — **M Ostrava:** 11.30 Reproducirana glasba. — 12.30 Opoldanski koncert. — 17.30 Klavirski koncert. — 19 Ljudski večer. — 20.30 Večerni koncert. — 21.30 Plesna glasba. — 22.30 Zabavna glasba. —23 Plesna glasba.

Darovi

Za ubogo vdovo N. K. s nepreskrbljenimi otroki so dalje darovali: g. Al. Smerkolj 50 Din, neimenovani 20 Din, g Štucin (Mirje) 10 Din, neimenovani zavoj riža. Plačaj Bog stokrat. Če bi mogel kdo še kaj utrpeti, naj ji olajša bedno silo! (Slovenec 10. jan., str. 5.)

Namesto venca na krsto nenadno preminulemu Erjavcu Jan., delavcu pri gradbenemu podjetju G. Tönnies, je nabralo uradništvo in delavstvo 550 Din in poklonilo osamljeni vdovi. Prav lepo podporo je poklonilo vdovi tudi imenovano podjetje samo ter s tem pokazalo, da delavstvo visoko ceni in spoštuje. Bog plačaj stotero vsem darovalcem.

Občni zbor Konjerejskega društva

Že včeraj smo kratko poročali, da se je vršil v sredo dne 15. t. m. v Celju občni zbor Konjerejskega društva za bivšo mariborsko oblast, ki je na tem občnem zboru raztegnilo svoj delokrog preko celega področja dravske banovine. Radi važnosti tega zborovanja za razvoj slovenske konjereje navajamo še sledeče podrobnosti z občnega zbora: Občnemu zboru je predsedoval dosedanji predsednik Konjerejskega društva za mariborsko oblast g. L. Petovar, ki je uvodoma podal izčrpno poročilo o dosedanjem delovanju Konjerejskega društva za bivšo mariborsko oblast ter sporočil rezultat predposvetovanja društvenih funkcijonarjev s štirimi delegati Konjerejskega društva za bivšo ljubljansko oblast, glasom katerega raztegne mariborsko društvo svoj delokrog preko vse dravske banovine, ljubljansko pa prenecha z delovanjem. Sedež tako razširjenega društva bo v Ljubljani odnosno začasno na sedežu predsednika. Predsednik bivšega ljubljanskega društva g. Zupančič je bil soglasno izvoljen za prvega častnega člana Konjerejskega društva v zahvalo ter v znak priznanja za njegovo uspešno delo na polju konjereje. — Tekom občnega zbora se je razvila zanimiva debata o vprašanju preskrbe konjerejcev z dobrimi žrebci, to zlasti v krajih bivše mariborske oblasti, kjer je pomanjkanje istih posebno občutno. Upravnik žrebčarne na Selu pri Ljubljani g. vet. Rigler je poročal, da se je lani nabavilo v inozemstvu za območje naše banovine 23 žrebcev s podporo bivših oblastnih samouprav. Država doslej v te svrhe ni dajala nikakih prispevkov, kar bi pa bilo želeti, ko ima vendar že iz vojaških razlogov interes na dobrem konjskem materialu. — Konjerejska društva so imela doslej nekak polslužbeni značaj. Poslej ta vsled določil novega zakona o pospeševanju živinoreje odpade in procvit društva je odvisen prvenstveno od inicijative ter sodelovanja konjerejcev samih. Želeti bi pa bilo, da bi oblastva v interesu razvoja prevažne panoge našega gospodarstva vpoštevala delovanje društva in ga tudi poslej pritegnila k vsem akcijam, ki naj bi pospeševale razvoj naše konjereje. — Občni zbor je trajal dve uri in se je odlikoval po resnem in stvarnem razgovoru

---

Amortizacija vojne škode: Amortizirane so bile sledeče serije: serija 58, 129, 265, 1159, 1259, 1248, 1438, 1485, 1556, 1966, 2040, 2203, 2421, 2529, 2537, 2623, 2660, 3070, 3150, 3273, 3442, 3523, 3843, 3942, 4166, 4340, 4621, 4647, 4824, 4828

Statistika stavnih in vlivalnih strojev. V naši državi imamo po podatkih »Grafičke revije« štev. 6 za 1929 240 stavnih in vlivalnih strojev; največ jih ima Zagreb (75), potem Belgrad (74) in Ljubljana (27), nato sledeč: Sarajevo (9), Split (9), Subotica, Maribor in Osjek (po 8), Novi Sad (6), Celje (3), Vukovar, Vel. Bečkerek, Sušak in Koprivnica (po 2), Šibenik, Skoplje, Sombor, Bela Crkva in Dubrovnik (po 1). Največje podjetje v državi ima 25 strojev, slede podjetja s 15, 12, 9, 8, 7 in 6 stroji itd.

Izredni občni zbor »Metrec«, združenih tvornic trakov in pramenov v Ljubljani, se vrši 1. februarja ob 10; na dnevnem redu je odobritev prodaje nepremičnin, izprememba pravil in volitve. Podjetje je kakor znano spadalo v koncern Slavenske banke in je prišlo 1927 v konkurz, ki pa je bil koncem 1928 odpravljen in se je sedaj družba nahajala v likvidaciji.

Kmetijski tečaj v št. Ilju pod Turjakom. (Slovenjgradec.) Okrajno glavarstvo je na tozadevni odlok kr. banske uprave organiziralo po tuk. kmet. referentu poljuden kmet. gospodarski tečaj, ki se bo vršil na tuk. osnovni šoli. V tečaju bodo sodelovali in predavali naši domači strokovnjaki na podlagi domačih gospodarskih razmer in potreb ljudstva v okraju. Pouk bo torej povsem poljuden, konzervatoričen, brez vsake običajne učenostne navlake in bo imel bolj značaj gospodarskega razgovora, kakor videz šolske ozkosrčnosti. — Sodelovali bodo: okr. kmet. referent, okr. živinozdravnik, okr. šum. referent, okr. zdravnik itd. Predavanja se bodo vršila redno vsako nedeljo od 9—12 in vsak četrtek od 2 do 6. Slovesna otvoritev šesttedenskega tečaja s sodelovanjem politične in duhovne oblasti se bo vršila v nedeljo, dne 19. t. m. ob 9.

Povišanje kapitala: Jugoslovanski kreditni zavod v Belgradu povišuje kapital od 10 na 20 milj. Din, z izdajo najprvo 1000 delnic po 5000 Din, torej za 5 milj. Din. — Banka je imela koncem 1928 24.6 milj. tujih sredstev; pri njej je udeležena Ogrska eskomptna in menjalna banka, Budimpešta.

Črnogorski gozdovi. Znani ameriški finančni koncern Harrimann namerava za eksploatacijo črnogorskih gozdov ustanoviti veliko deln. družbo.

Elektrifikacija Mestne občine Kostajnica na Hrvatskem razpisuje licitacijo za zgradbo električne centrale in vodovoda.

Nova d. d. v Belgradu. Privatna medikokirurška klinika, d. d. v Belgradu ima 4 milj. kapitala, od tega dobi za aparate 3.75 milj. ali 7500 delnic prof. dr. N. Miljanič, ostalih 500 delnic po 500 Din pa lahko vpiše publika od 9. jan. do 5. febr. Pri vpisu se plača 20% in 20 Din za stroške, ostanek v 4 mesečnih obrokih.

Prva industrijska bilanca za 1929. Arko Email d. d. v Zagrebu, ki je bila ustanovljena 1929, objavlja svojo bilanco za 1929; od 30. aprila 1929 je vodila njene posle d. d. »Creator«. Bilanca za 1929 izkazuje (1928 bilanca »Creatorja) pri kapitalu 5 (2.5) in upnikih 6.2 (0.3) milj. investicij za 6.7 (1.5) milj. Donos je bil 5.2 milj. Din.

Nova d. d. Donavski ban je potrdil ustanovitev nove deln. družbe z glavnico 1.5 milj. Din, (popolnoma vplačane) »Steiner & Komp., lesna industrija v Novem Sadu«. Družba je nastala iz fuzije novosadskih tvrdk Mirko Steiner in sin. lesno industrijska družba in Koloman Löwinger & Ko.

Dovoljenja za uvoz živine. Belgrad, 16. jan. AA. Da se morejo izdati veterinarska dovoljenja za uvoz živine, je potrebno, da obsega prošnja te-le podatke: 1. Ime in priimek uvoznika, njegovo prebivališče oziroma mesto, kamor namerava živino uvesti; 2. Kaj želi uvesti, to je število, spol in vrsto živine, ki jo želi uvesti; 3. Mesto izvora, to je država in po možnosti kanton, odkoder želi živino uvesti; 4. Čas, to je približen rok, kdaj bo živino naročil; 5. Ako je živina iz neposredne in najbližnje sosednje države, naj se navede obmejna postaja, skozi katero bo živina prineljana, če se pa od drugod nabavi, naj se navedejo izvozne in uvozne postaje držav, kjer mora živina potovati, oziroma železniške proge, ki jih pri tem uporabi. — To je potrebno navesti, preden se more izdati dovoljenje.

Prodaja etra. Na podlagi odredbe vojnega ministra prodaja smodnišnica v Obilićevu eter tudi privatnikom in sicer po 27.50 Din za kg.

Evropska produkcija sladkorja v kampanji 1929-30 se ceni na 5.483.000 ton napram 5.302 000 tonam v kampanji 1928-29. Jugoslovansko produkcijo ceni mednarodno združenje za sladkorno statistiko na 132.000 ter napram 129.000 tonam za 1928-29.

Dunajski pomladni veleseiem 1930 se bo vršil kakor običajno takoj za lipskim in to v času od 9. do 16. marca.

Veleseiem v Budimpešti. V Budimpešti se vrši od 3. do 12. maja t. l. mednarodni vzorčni sejem, za katerega vlada že sedaj v vseh državah veliko zanimanje, pa je zato pričakovati, da bo tudi udeležba jugoslovanskih podjetij na tem sejmu precejšnja. Za informacije se je obrniti na: Povlaščeno trgovinsko agencijo kr. Jugoslavije v Budimpešti, kateri je prijaviti udeležbo najkasneje do 15. t. m.

Srebro in valute. Zadnje čase je cena srebra zelo padla, kar seveda upliva zlasti na valute, ki so fundirane s srebrom. Ravno lani je Kitajska ustvarila narodni »srebrni dolar« kot enoto svojega valutnega sistema. Tudi valuta v francoski Indokini. Zaradi tega se seveda sedaj predlaga valutna reforma z uvedbo zlatega standarda in sicer na dan 1. julija.

DIŠAVE SLON

Borza

Dne 16. jan. 1930

Denar

Današnji devizni tečaji izkazujejo ponovno učvrstitev. Promet je bil srednji. Privatno blago je bilo zaključeno v devizi Trst, v ostalih zaključenih devizah pa je intervenirala Narodna banka

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2274.50—2280.50 (2277.50), Berlin 1352—1355 (1353.50), Bruselj 788.77 bl., Budimpešta 990.42 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 795.22—798.22 (796.72), London 275.76 bl., Newyork 56.53 bl., Pariz 222.50, Praga 167.11—167.91 (167.51), Trst 295.50—297.50 (296.50).

Zagreb. Amsterdam 2277 bl., Berlin 1352—1355, Bruselj 788.77 bl., Budimpešta 988.92—991.92, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 795.22—798.22, London 275.36—276.16, Newyork 56.43—56.63, Pariz 221.50—223.50, Praga 167.11—167.91, Trst 295.45—297.45.

Belgrad. Berlin 1352—1355, Budimpešta 988.92—991.92, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 795.22—798.22, London 275.36—276.16, Newyork 56.43—56.63, Pariz 221.50—223.50, Praga 167.11—167.91, Milan 295.47—297.47.

Curih. **Belgrad 9.12875,** Amsterdam 207.925, Atene 671, Berlin 123.48, Bruselj 71.975, Bukarešt 3.0725, Carigrad 245.50, Dunaj 72.70, London 25.1625, Madrid 69.50, Newyork 516.85, Pariz 20.305, Praga 15.2875, Sofija 3.7275, Trst 27.055 Varšava 57.95, Kopenhagen 138.25, Stockholm 138.70, Oslo 138.125, Helsingfors 12.99.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Ljubljana. Celjska 170 den., Ljublj. kred. 125 den., Prašteđiona 920 den., Kred. zavod 170 den., Vevče 132 den., Stavbna 50 den., Šešir 105 den., Ruše 250—260.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 439—441 (441), kasa 439—441, termini: II. 411—412.5 (412), III. 415—416 (415), 7% invest. pos. 84—85, agrari 52 bl., 8% Blerovo pos. 90 bl., 7% Blerovo pos. 78—79. Bančni pap.: Union 201 den., Poljo 64—67, Hrv. 50—55 (50), Kred. 100—105, Jugo 85—87 (85), Lj. kred. 125 den., Medjun. 58 den., Nar. 8150 den., Prašted. 920—925 (920—925), Srpska 159 den., Zem. 125 den., Obrtna 36 den., Etno 164 den., Ravnagora 78 den., Kat. 34 den. Ind. pap.: Guttmann 185—190, Slavonia 200 den., Slavex 89—91, Danica 103—110, Drava 330 den., Šećerana 380—400, Osj. ljev. 185—210, Brod. vag. 125—130, Union 140—170, Isis 20 den., Ragusea 427.50—450, Trbovlje 465—475, Vevče 125 den., Nar. šum. 40—50, Piv. Sar. 145 den., Nar. mlin. 20 den., Cement Split 600 den., Jadran. plov. 520 den., Oceania 180 den.

Belgrad. Narodna banka 8200 zaklj., 7% inv. pos. 84—85.50 (83.50), agrari 51—52, vojna škoda 438.50—440, II. 412.50—413.50. Tendenca omahujoča.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 91.60, Wiener Bankverein 21.30, Creditanstal 51.50, Escompteges. 171., Gutimann 23, Mundus 175.25, Alpine 35.05, Trbovlje 58.50, Leykam 6.50, Rima Murany 104.20.

Žito

Navzlic mirnejši tendenci na svetovnem žitnem trgu je pri nas položaj za pšenico čvrst, prav tako za pšenično moko ničlo. — Promet v teh predmetih je oviran po pomanjkanju ponudb na boljših postajah v Vojvodini, dočim se ponuja v veliki meri slavonska pšenica, ki je pa letos izredno slabe kvalitete, dasi na oko krasna. — V koruzi je promet zelo živahen, cene neizpremenjene. Tudi v ostalih predmetih so cene neizpremenjene. Javljajo se vprašanja po ovsu, vendar nekoliko boljšega merkantilnega blaga ni zlepa dobiti.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Zaključeno je bilo: 3 vagoni koruze in 1 vagon ječmena.

Novi Sad. Pšenica bač. 77 kg 202.50—205, 78 kg 205—207.50, gornjebač. 78 kg 205—210, ban. Tisa šlep 78 kg 207.50—212.50, gornjeban. 78 kg 200—205, južnoban. 77 kg 187.50—192.50, sremska 77 kg 192.50—197.50, oves neizprem., ječmen bač., srem. 63-64 kg 125—130, koruza neizprem., moka bač. 0, 00 320—330, št. 2 290—300, št. 5 245—250, št. 6 185—190, št. 7 145—155, št. 8 112.50—115, otrobi neizprem. Tendenca stalna. Promet: pšenice 24 vag., ovsa 12, koruze 102, moke 5, otrobov 4, skupaj 147 vagonov.

Budimpešta. Tendenca omahujoča. Pšenica marec 23.35—23.46, zaklj. 23.47—23.48, maj 24.28—24.39, zaklj. 24.39—24.40, okt. 23.90—23.86, zaklj. 23.86—23.87, rž marec 14.50—14.54, zaklj. 14.52—14.53, maj 15.40, okt. 16.42—16.53, zaklj. 16.50—16.52, koruza maj 15.12—14.85, julij 15.45—15.50, tranzit koruzamaj 14.55—14.30, zaklj. 14.30—14.32

Les

Ljubljanska borza notira:

Eksekutivna prodaja: 1200 kom. hrast pragov (4 vag.) 2.60 m dimenzije nemških in avstr. žel komad fko vag. Stična 33 Din.

Povpraševanje je za trame 2—3 vag. 8-8—10-16 4, 5, 6, m fko vag. Djevdjelija trs., nadalje za večje množine rezane jelovine za južno Ameriko fko Sušak ali Postojna.

Ponuja se: 1 vagon suhe smrekovine 50, 40, 25 mm, 1 vagon desk smreka-jelka 50, 40, 25 mm.

Živina

Ljubljanski sejem 15. jan. Dogon je znašal (v oklepajih število prodanih glav): 147 (35) konj, 75 (47) volov, 43 (18) krav, 14 (13) telet in 14 (14) prašičkov za rejo. Cene so neizpremnjene: voli I. 9, II. 8, III. 7 Din, krave debele 5.50—7, klobasarice 3—4.50, teleta 13.50—14.50 Din (vse za kg žive teže); konji po starosti in kakovosti do 5000 Din, prašički za rejo 150—300 Din za komad. — Skupno je znašal — l. 1929 dogon (v oklepajih število prodanih glav): 4720 (1050) konj, 1383 (692) volov, 1016 (512) krav, 370 (228) telet in 2929 (1582) prašičkov za rejo. Izvoza je bilo malo.

Prva originalna slika o požaru Kapitola v Washingtonu. Kakor smo nedavno poročali, je nastal v ameriškem parlamentarnem poslopju, Kapitolu, v Washingtonu požar, ki je posebno dvijal v kupoli. Ogenj je uničil dragocene dokumente.

Zagonetna zgodba „kitajskega kralja"

V porotni dvorani v Liverpoolu se je odigral prizor, kakršnega doslej angleška sodna dvorana pač še ni videla. Lockahtam, »kralj Kitajcev na Angleškem« in morebiti najuplivnejši Kitajec izven dežele rumenega zmaja, oče in mojster vseh kitajskih mornarjev, je bil obsojen na smrt, ker je umoril svojo ženo in obe svoji hčerki. Najbolj čudno pri tem prizoru je bilo zadržanje vseh udeležencev. Ahtam je stal mirno, niti trenil ni, stal je kakor izklesan iz kamna, in sodniku Mc Kennonu, ki je razglasil smrtno obsodbo, so tekle solze po licih in vsi v dvorani navzoči so jokali. Po vseh kitajskih hišah dežele so si v znak žalosti nadeli bela oblačila in se postili. V ostalem je ta zadeva uganka, ki je tudi sodna razprava in predidoča policijska preiskava nista mogli razrešiti. Pri razpravi so zagovorniki priznali, da je Ahtam svojo ženo in obe svoji hčerki ustrelil na koncu proslave, katere so se udeležili vsi v Liverpoolu bivajoči Kitajci in ki se je vršila ob priliki polnoletnosti njegovega sina. Zagovorniki so skušali dokazati, da je Ahtam izvršil svoje strašno dejanje v blaznosti. Dokaz se je popolnoma ponesrečil; porotniki so bili samo 15 minut odsotni. Nato je sledil že opisani prizor. Tiho in mirno je stal mali rumeni mož; izpregovoril ni niti besedice, ničesar storil, niti trenil ni. Njegovi rojaki so v sodni dvorani molili na kitajski način, mnoge angleške žene, ki so ga poznale, so glasno ihtele. Ali Ahtam se ni ganil.

Lockahtam se je rodil pred 54 leti v Kantonu in je prišel kot ladijski točaj na Angleško. V 30 letih, ki jih je preživel na Angleškem, si je pridobil izreden upliv in moč med Kitajci. Pridobil si je tudi ogromno premoženje in je veljal za najbogatejšega Kitajca v Evropi. Najprej se je nastanil v Barry Dock, South Wales, kjer je otvoril penzijon. Od tam je šel v Cardiff in se je poročil s Katarino Morgan, deklico iz Walesa, ki mu je rodila sina in dve hčerki. Radi svojega bogastva in svojevrstnih obiskovalcev je imel Ahtam vedno orožje v svoji hiši, avtomatično pištolo na svoji pisalni mizi in nabite samokrese pod žimnicami v postelji in na drugih mestih. Bil je predsednik »Kockmantonga« za Evropo in Južno Ameriko. Kockmantong je kitajska družba, ki je v interesu kitajske republikanske stranke razširjena po vsem svetu. Ahtam je bil osebni prijatelj in tajni agent dr. Sunjatsena, in ko je ta postal predsednik kitajske republike, je Ahtama povabil, da ga obišče, kar je ta tudi storil.

Ahtam je vedno deloval v zvezi z angleško policijo. Če bi moral biti kak Kitajec deportiran, je prišla policija k Ahtama, ki je moža čisto na tihem spravil nazaj na Kitajsko, ne da bi s tem za angleškega davkoplačevalca nastali kaki stroški. Neki liverpoolski nadzornik detektivov je pri sodni razpravi izjavil, da je Ahtam na ta način prihranil Angliji na tisoče funtov šterlingov. Mož je pomagal policiji, kjerkoli je mogel. Pobijal je tihotapstvo opija v Liverpoolu in ni sam nikdar kadil. Nasprotno pa je prenesel zelo veliko alkohola. Na dan je lahko izpil dve steklenici whiskyja, ne da bi bil pijan. Z vsakim kozarcem whiskyja je zavžil osoljene citrone in trdil, da človek na ta način ne more nikdar postati pijan. Izdajal je denar, kakor da ne bi imel nobene vrednosti. Če je kak Kitajec na Angleškem zbolel, ga je na svoje stroške poslal v bolnišnico. Za vsak božič je na lastne stroške pogostil vse ubožne otroke Liverpoola in Birkenheada. Pred dvema letoma je pri neki transakciji izgubil 3 milijone dinarjev, pa si ni nič storil iz tega; pravijo, da je potem izdajal še več denarja kakor poprej. V Cheshire je imel lovsko hišo, kamor je vabil svoje angleške prijatelje na lov. Njegov edini sin je devet let obiskoval univerzo v Hongkongu; naučil naj bi se kitajski brati in pisati in nato naj bi nadaljeval delo svojega očeta. Obe hčerki sta bili znani kot najboljši igralki tenisa in sta obiskovali trgovsko visoko šolo v Birkenheadu.

Zakaj je ta mož, potem ko je pravkar priredil slavnost v čast svojemu sinu, ustrelil svojo ženo in obe hčerki, ki jih je, kakor se je dokazalo, zelo ljubil, si ne ve nihče razložiti. On sam ne navaja nobenega vzroka; sploh noče ničesar povedati. Porotniki se niso mogli prepričati, da bi mož za trenotek postal blazen. Zdravniki niso mogli najti nobenega vzroka, na podlagi katerega bi ga proglasili za blaznega; ugotovili so, da je bil vsak čas pri polni zavesti in da je delal s polno zavestjo. On sam je dejanje ostro in natančno opisal, navesti pa ni hotel nobenega motiva za svoj zločin. Porotniki niso mogli drugače postopati. Iz Kitajske same in iz vseh delov sveta so prihajale v London velike vsote denarja za obrambo Ahtama, in najboljši angleški zagovorniki so mu stali ob strani. Sodba je povzročila v vseh kitajskih krogih največje razburjenje in že prihajajo nove vsote denarja — čeprav ni prav jasno zakaj, saj je obsojeni sam dovolj bogat, da si lahko najame vsakega zagovornika —, ki se naj porabijo za pritožbo na najvišje sodišče. Naj se konča cela zadeva kakorkoli, če pride do ponovne razprave pred višjim sodiščem ali če ostane pri obsodbi Ahtama — motiv, zakaj je umoril ženo in otroka, bo skoro gotovo za vedno ostal skrivnost.

Zmagovalca v mednarodnem umetnem drsanju v Davosu sta bila dr. Gautschi (Zürich) in gdč. Hornung (Dunaj). (Sestavljena slika.)

Pretkana gospodična

Na Nizozemskem so začeli po stanovanjih uvajati take zvonce, ki pozvone le, če se vrže vanje kovinski denar. To so napravili radi tega, da se ljudje rešijo nezaželjenih obiskov. To novost so začeli sedaj uvajati tudi v Londonu in neka miss D. je prišla na izvirno misel, da ta nov patent izkoristi na zanimiv način.

Ko je na svojih vratih pritrdila zvonec, ki zvoni le, če se vanj vrže en penny, je dala v liste oglas, da proda svojega psa fine pasme za zelo nizko ceno. Seveda so ljubitelji psov kar trumoma prihajali k njej. Vsakdo njih pa je seveda vrgel v zvonec po en penny. Na glas zvonca se je miss D. pojavila pri vratih in z jokajočim glasom pripovedovala, da je nenadoma umrl njen mož in da je tudi pes od žalosti poginil. Ginjen radi te žalostne novice jo je vsak kupec začel tolažiti in pri tem seveda pozabil na penny, ki ga je vrgel v zvonec.

V nekaj dneh se je ujelo na lim precej kupcev in vsak večer je podjetna gospodična praznila zabojček, v katerega so metali denar. Ko s psom ni mogla več »izhajati«, je dala v liste oglas, da proda poceni popolnoma nov smoking. Zopet so prihajali kupci, toda miss D. jih je odpravljala s tužnim in jokajočim glasom, pripovedujoč, kako je njen mož nenadoma umrl in da je na mrtvaškem odru oblečen v smoking. Zopet so jo kupci tolažili in odhajali, puščajoč vsak po en penny v zvoncu.

Nekaj dni pozneje je dala miss D. v liste, da prodaja krasno angorsko mačko za nizko ceno. In zopet so prihajali kupci, zopet je moral ubogi mož umreti in z njim vred od žalosti seveda tudi mačka in zopet je miss D. praznila zvonec. Kdo ve, koliko časa bi to trajalo, če bi končno le ne zasledili te res zanimive uporabe novega patenta. In sedaj bo morala miss D. pred sodiščem razjasniti prednosti novega patentnega zvonca.

300 porok na en dan

Na dan 8. januarja t. j. tedaj, ko se je v Rimu vršila svečana poroka italijanskega prestolonaslednika Umberta z belgijsko princezinjo Marijo José, se je v Rimu poročilo še 300 drugih parov. Da tudi prav razumete to številko, je treba pripomniti, da se sicer v mesecu januarju v Rimu poroči na en dan več kakor 20 parov. Torej je ta knežja svatba povzročila, da se je število porok tistega dne 15 krat povečalo.

Zasedanje Sveta DN

Na levi: **Zaleski**, poljski zunanji minister; na desni: državni tajnik v. Schubert, voditelj nemške delegacije.

Zunanji minister Grandi, voditelj italijanske delegacije v Ženevi.

Dragulji v dimniku

Med vojno je na Dunaju v ulici Beckard stanoval neki častnik. Njegov sluga je imel vsak dan priliko ogledati si njegove dragulje. Nekega dne pa so dragulji izginili. Sluga je bil obsojen radi tatvine, ni pa hotel izdati skrivališča draguljev in je v ječi s svojo skrivnostjo umrl. Častnik je po prevratu odšel v Jugoslavijo, kjer še danes služi kot podpolkovnik. Novi najemniki njegovega bivšega stanovanja pa so dali te dni očistiti dimnik v kopalnici in dimnikarji so v dimniku našli zabojček poln draguljev. Policija je prevzela dragulje in telegrafično obvestila podpolkovnika.

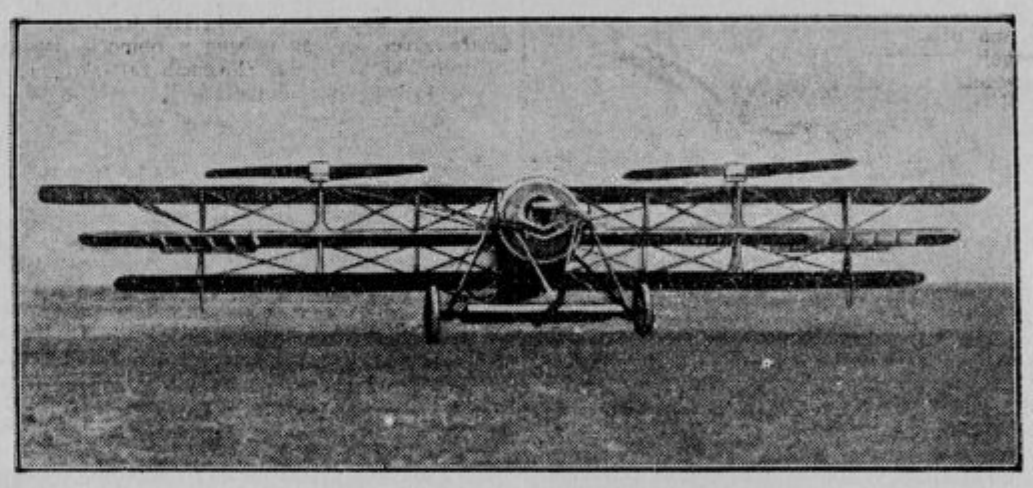

Trikrovno letalo, izdelek ameriškega inženerja Henryja Berlinerja, je kupila ameriška mornarica, ki ga bo natančno preizkusila. Letalo nudi prednost, da se po čisto kratkem zaletu skoro navpično dvigne in zato v bodoče ne bodo več potrebna taka obširna zemljišča za start.

Očetom se odrekajo

Poostritev protiverske propagande, preganjanje bogatejših kmetov, malih trgovcev in obrtnikov ter drugi slični pojavi od strani oblasti so povzročili v Ukrajini posebno gibanje med tisto mladino, ki se boji, da bo njihovo trgovsko ali svečeniško pokolenje vplivalo na njihovo službo v sovjetskih ustanovah ali na njihov napredek v sovjetskih šolah. Del te mladine se službeno, potom objav v listih, odreka svojim očetom. Kijevski list »Proletarskaja pravda« je uvedel posebno rubriko: »Odrekajo se svojim očetom«, v kateri prinaša zanimiva pisma »otrok«. Radi značilnosti prinašamo nekaj takih pisem. »Prosim, da v vašem listu objavite,« piše Tatjana Slovaševskaja, »da živim od dela lastnih rok in da sem prekinila vse odnošaje s svojim očetom, popom Vasilijem Slovaševskim in da sedaj z njim nimam nič več skupnega, bodisi materijelnega ali ideološkega.« — Neki N. P. Meleško piše: »Leta 1923. je bil moj oče radi verskega prepričanja posvečen v dijakona in je tako postal uslužbenec verskega kulta. Leta 1928. pa je postal svečenik. Od tega časa dalje nimam jaz z njim nič skupnega. Ves čas sem se bavil s poljedelstvom, deloval v raznih organizacijah v vasi in leta 1926. sem vstopil v rdečo armado, kjer sem še danes. Tem potom izjavljam, da s svojim očetom nimam in nočem imeti nič skupnega, ker ga smatram za svojega razrednega nasprotnika.« — Vasilij Čarikov piše v svojem pismu na uredništvo lista, da je prekinil vse zveze z očetom, kmetom v vasi Boropolju, ker se je »očeta zadnji čas prijelo kulaško razpoloženje«. »Sedaj,« piše Čarikov, »smatram svojega očeta za razrednega nasprotnika in se mu odrekam.« — Ta pisma v zadostni meri očrtavajo značaj razredne borbe, ki se je zadnje čase razvila v sovjetski Rusiji.

Poldrugi vagon dokumentov

Ameriška službena delegacija za londonsko konferenco, ki bo obravnavala pomorsko razorožitev, je 9. t. m. odpotovala iz Washingtona v London, kamor dospe danes zvečer. Poslanika Gibson in Dawes, ki sta tudi člana delegacije, sta že v Evropi. Delegacija USA sestoji iz 92 članov, s katerimi potuje tudi 20 časnikarjev. Po časopisnih vesteh je delegacija vzela s seboj poldrugi vagon samih dokumentov! Američani so se torej odločili, da se na londonski konferenci bore z najtežjimi kalibri.

Smešnice

»Poglej no, kako lep radio sem kupil. In tako poceni — samo 50 dinarjev na mesec.«

»Ampak, koliko časa boš moral plačevati?«

»Oh, to sem pa pozabil vprašati.«

*

»Kako Vam je ugajala pomorska vožnja v Ameriko, gospa?«

»Čudovito! Če ne bi imela ves čas morske bolezni, bi sploh ne opazila, da se peljem čez morje.«

*

Gospod profesor blodi razmišljen po ulicah. Na vogalu ulice se ustavi in ne ve naprej. V tem trenutku pride mimo njegov učenec. »Kje je Komenskega ulica?«

»To je druga desno, gospod profesor!«

»Dobro, sédite!«

*

Zločinec je bil obsojen na dve leti ječe. Mirno se je obrnil k sodniku in dejal: »Prosim, sporočite vendar moji ženi, naj s kosilom nikar ne čaka name.«

Španski plesni in pevski večer

V sredo 15 t. m. nas je posetila skupina španskih umetnikov, ki je v operi priredila večer z mešanim sporedom: klavir, ples, kitara, petje.

Španci so nam pokazali lep košček svojega »narodnega bistva«, v katerem polje nam bolj tuj južnjaški element. Ta se kaže v glasbi v izredno fino kultivirani melodiki in ritmiki, dasi sta tej rasi menda harmonija in polifonija bolj postranski interes. Španec poje in pleše ob spremljavi kastanjet ali ritem poudarjajoče kitare, linija mu je polna melizmov in izredno finih ornamentov, tonski sistem njegov pozna celo dele poltonov. Za naše občutenje je to izredno kultiviran formalizem, ki pa ni brez izraza in občutja. Tudi ples Špancev je virtuoznost svoje vrste, polna gracije in romanske elegance.

Gna Pilar Gruz je igrala na klavir par solotočk Granadosa in Falle, v ostalem je spremljala plesalce in pevko Lino Perez z občudovanja vredno tehniko, fineso in ritmično sigurnostjo. Španska moderna jemlje svoje motive iz narodne pesmi in ima težišče v ritmiki. Čuli smo poleg proslulih Falle in Albeniza še skladbe Guerera, Obrodosa in Nina. Pevka Lina Perez je odličen sopran visoke umetniške kvalitete — menda nihče ni razumel teksta, pa smo le čutili prepričevalnost njene občutene interpretacije in celo portamenti se iz romanskega grla čujejo, kakor da spadajo nujno zraven k romanskemu patosu.

G. Luis Mayaral je virtuoz na kitaro, ki jo obvlada do neverjetnosti. V preludijih k plesnim in pevskim točkam je pokazal menda samostojno improvizacijo, ki bi po inveniji marsikateremu modernemu komponistu čast delala.

G. Vicente Escudero, plesalec in vodja skupine je plesni virtuoz v španskem smislu besede: moški se tam manj vrte, njih plesna umetnost obstoja v malo telesnih gibih, zato pa znajo v naglem tempu z nogami biti ob tla na vse sorte, bijoč ob tem s kastanjetami. Gni Carmita in Almeria sta plesalki prave romanske gracije in uglajene elegance. Neverjetno imata telesi v oblasti in njih estetska kultura je v svoji finoči videti kar urojena. Par plesov je bilo umetniško res nadpovprečnih.

Tako smo čuli in videli to, kakor prevročega solnca čutne lepote in finese opojeno, temperamentno romansko »nacionalno osebnost« španske umetnosti. Večer je bil prav dobro obiskan in ljudje zelo navdušeni. V.

Največje kinogledišče v Evropi

V Hamburgu je berlinska Ufa otvorila dne 21. decembra preteklega leta najlepšo in najmodernejšo kinodvorano, ki je hkrati največja v vsej Evropi. Palača je umotvor nemške stavbene umetnosti. Načrte in delo sta vodila arhitekta dr. Block in Hochfeld.

Zunanja fasada palače je prilikom predstav trajno razsvetljena z raznobarvnimi električnimi žarnicami. Vestibul je razkošno opremljen in ima na eni strani blagajniške prostore na drugi pa garderobe in okrepčevalnice. Dvorana obsega 2700 sedežev iz orehovine z zlatimi okraski. Nevidne električne žarnice tajinstveno razsvetljujejo ogromno dvorano. Oder zagrinja prekrasno zagrinjalo iz težke svile z zlatom tkane, prav tako so sedeži tapecirani z rdečim baržunom.

Dvorana je zgrajena tako praktično, da je iz vsakega sedeža mogoč kar najlepši pogled na oder, bodisi iz najvišjega sedeža ali pa tudi iz prvega v prvi vrsti.

V kabini stoje štirje projekcijski aparati, dva za zvočni film najmodernejšega sistema in dva za nemi film sistema Ernemann. Platno, na katerega se projicirajo slike, je v velikosti 6 × 8 m. Ves oder pa je 36 m visok, 26 m širok in 15 m globok. Ventilacije, kakor varnostne naprave proti ognju so najmodernejše.

Gledališče ima največje orgle, kar jih je kdaj stalo v kakem kinogledališču.

Otvoritvena predstava se je pričela s Tannhäuserjevo ouverturo, katero je izvajal orkester, broječ 50 mož. Poleg drugih je bila glavna točka otvoritvenega programa eden dosedaj najlepših nemških filmov družbe Aafa: »Beli pekel na Piz Palü«.

Tako je Nemčija na tem polju stopila na prvenstveno mesto v Evropi.

Največje kinogledališče sveta stoji v New Yorku na Broadway, zvano »Roxy« in je kar najrazkošneje opremljeno. Stavba je bila dograjena koncem leta 1927. in je stala v našem denarju nad 300 milijonov dinarjev. Ima prostora za 6200 ljudi. V prvih treh tednih po otvoritvi je znašal inkaso okroglo 20 milijonov dinarjev. Njen graditelj Samuel Rothafel je eden najgenialnejših arhitektov New Yorka. Njegovi kolegi ga hudomušno imenujejo »Roxy« in ta naziv je prešel sedaj tudi na kinogledališče.

*

»Slovenski Učitelj«, pedagoška revija, december, 1929 ima sledečo vsebino: Kako se priljubi učencem poučna knjiga (Fr. Čiček). Sadje naše bogastvo (Fr. Čiček). Ob desetletnici dunajskega šolstva (V. Rupret). Dodatek k »Drobtinicam z dunajskih hospitacij« (Ivan Štrukelj). Nekaj misli k Fleretovemu abecedniku: »Naša prva knjiga« (Fr. Humar). Poročilo o trimesečnem ljudskovisokošolskem tečaju za kmetska dekleta (Ana Lebarjeva). To in ono iz nadzorniškega življenja (Hribski). Uganke (Hribski) in kulturni pregled.

Muzikaličen dogodek prve vrste je bila uprizoritev ogromni večini publike dozdaj popolnoma neznane opere **»Simone Boccanegra«** od nesmrtnega Verdija. Kako da je svet na to delo pozabil? Verdi jo je skomponiral leta 1857 in se je vprvič uprizorila v Benetkah, nato pa popolnoma izginila z italijanskih gledališč. Verdi jo je potem predelal na podlagi novega libreta, ki ga je napravil Arrigo Boito. V tej obliki se je pela prvič zopet l. 1881 v Milanu in osvojila publiko, saj muzika je sijajna! Tudi izven Italije so jo igrali n. pr. na dunajski dvorni operi že l. 1882. Pa se je zopet pozabila. V našem času se je pa začuda zanimanje za Verdija sploh jako poživilo, potem ko je bilo wagnerijanstvo italijanskega mojstra dve desetletji skoro popolnoma zasenčilo. Bil je avstrijski pisatelj Franz Werfel, ki je zopet odkril vso lepoto in glorino Verdijevega genija v svojem romanu »Verdi«. Werfel je tudi prepesnil libreto v nemščino. V tej obliki so peli »Simona Boccanegra« 12. t. m. zopet v dunajski dvorni operi. Uspeh je bil nepopisno velik. Dirigiral je mojster Klemens Krauss.

*

Zdravniški vestnik, strokovno glasilo zdravnikov dravske banovine se nam prezentira z II. letnikom. Uredništvo za dr. Dergancem je prevzel univerziteni docent dr. A. Košir. Sodeč že po 1. zv. bo ostal list na višini, oziroma z napredkom medicinske vede, razume, da napredoval. V »Drobižu« na primer imamo malodane vse stvari, ki tudi izobraženega laika zanimajo. V »Metamorfozi duše« se nam pojasnjujejo prav temeljno važni izsledki eksperimentalnega dušeslovja, ki bi jih moral n. pr. tudi učitelj, dušni pastir, pa vsak stariš poznati. (Le da pisec dela običajno napako pri medicincih, da iz gotovih eksperimentalnih dejstev dela predaleč idoče sklepe v oblast metafizičnega in religioznega: to imajo moderni medicinci iz Freuda). Zanimive so tudi misli X-a ob dr. Kraigherjevi drami »Na fronti sestre Žive«, ki nas popelje v območje seksualne filozofije, ki je pri nas Slovencih žal tako malo ali pravzaprav sploh nič obdelana, dasi naša pedagogija, dušno pastirstvo, naše grenke življenjske izkušnje, krize in zablode naravnost kriče po nji! —e—

Slovenski tisk. — Št. 6. Vsebina tega zvezka tiskarskega strokovnega lista je sledeča: Ing. arh. Janko Omahen: Naročnikom grafične reklame. (Članek bi gotovo imel v dnevniku več haska, zato bi bilo dobro, da bi ga ponatisnili, prav tako kakor:) »Šest resnic o tujkah« A. Sovréta, ki se nadaljuje. — Metod Badjura piše o črtnih klišejih, R. Kos iz pa o uporabi linoleja v tiskarski stroki. — Šlebingerjeve slovenske bibliografije za leto 1929 je izšel 2. del »Periodica in continuanda«. Drobiž, tehnični in jezikovni, ie kakor v vseh dosedanjih zvezkih pester in po kakovosti prispevkov izvrsten.

Lovec, januar 1930, je dobil novega urednika v osebi znanega poznavatelja in ljubitelja prirode, bivšega prosvetnega inšpektorja dr. Stan. Bevka.

Sport

Čehi na tekmah na Bledu

Za velike mednarodne tekme na Bledu in v Bohinju se vrše velike priprave. Ovira je zaenkrat samo pomanjkanje snega, vendar izvedba teh prireditev ni v ničemur ogrožena.

Gotovo pošlje svojo najmočnejšo reprezentanco Češka smuška zveza. Omeniti hočemo le nekatere najvažnejše tekmovalce, ki veljajo za favorite.

Kot prvi in najnevarnejši konkurent je Novak, zmagovalec na progi 15 km na dijaških zimskih igrah v Davosu. Pozornost je vzbudil ta izborni smučar že na prošli Olimpijadi, kjer je na isti progi prišel kot drugi Srednjeevropejec na cilj.

Merilo moči Čehov so predvsem zadnje tekme v Zakopaneh. Tu so se plasirali naslednji tekmovalci: proga 15 km: Fišera v času 1:28:40 četrti Srednjeevropejec, proga 50 km: Nemecky kot drugi Srednjeevropejec.

Poleg teh treh, ki veljajo za favorite, pridejo še Honek, Kojnarek, Stehlik, Hnyk, Kneka. Ti imenovani predstavljajo najmočnejšo reprezentanco, s katero danes razpolaga Češka smuška zveza.

Razne sportne vesti

Zvezni kapetan ima kakor smo že zapisali, težave s postavo reprezentance proti Grški. Sodelovanje sta odpovedala Premrl, ker ne more dobiti dopusta in pa Pavelič radi blezure. Mesto njih pridejo v poštev predvsem Lončarevič, srednji krilec belgrajske Jugoslavije in Babič Mika, član zagrebških purgarjev disidentov. Babič pride seveda v poštev le v slučaju, ako bo zadeva radi navadnega profesijonalizma ugodno rešena.

To reprezentančno tekmo je prvotno nameravala izvesti grška nogometna zveza v Solunu. Včeraj je pa prejel J. N. S. brzojavno vest, da se bo vršila reprezentančna tekma za balkanski pokal vseeno v Atenah v stadionu »Panatenaikos«.

V Splitu je umrl popularni Hajdukov branilec Ivo Montana.

II. Akademske zimske igre v Davosu

Odhod akad. reprezentance v Davos je bil radi finančnega vprašanja do zadnjega dne problematičen in radi nezadostnih sredstev se je odbor Pobratimstva odločil, da odpošlje samo smuško reprezentanco brez drsalcev, tako, da bi bila naša država vsaj v smučanju, ki je zavzemalo pretežni del programa, kompletno zastopana.

Dolžni smo hvalo predvsem naši javnosti, ki je z velikim razumevanjem podprla našo akcijo in pa univ. prof. dr. Fr. Jesenku, ki je požrtvovalno vodil pripravljalna dela.

Odpotovali smo 2. jan. ob 9. zvečer. Dolgotrajna vožnja v 3. razredu ni bila ravno prijetna, seveda o spanju ni bilo govora. Izmučeni smo dospeli drugi dan ob 6 v Davos. Nastanili so nas v neki pension za jetične, ki leži na sredi pota med Davos-Platzom in Davos-Dorfom. Takoj drugi dan smo morali že oditi na trening, toda opazili smo, da je zrak izredno oster in silno redek in da bi trajalo precej časa, predno bi se aklimatizirali. Interesantno je, da so bili italijanski tekmovalci v Davosu že en in pol meseca preje. Tudi hrana nam ni prijala, tako da razpoloženje ni bilo ravno najboljše.

Otvoritvenih svečanosti na zimskem stadionu in sprevoda tekmovalcev skozi mesto se je udeležilo 14 držav.

Dne 7. jan. je bila tekma na 18 km. Zmagal je Čeh Novak v času 1.24.50⁴/₅, sploh so se Čehi kot moštvo najbolje plasirali. Jugoslavija je zasedla izmed 14 držav 8. mesto.

Veliko zmago so slavili Avstrijci v drugi tekmi, namreč v terenski vožnji (Abfart.) Zasedli so skupno z Nemci vsa prva mesta, šele 12. je bil Švicar, dasiravno so bili favoriti Švicarji. Zanimivo je, da so vsi Avstrijci vozili z 7 kg težkimi smučmi, ki imajo vdelane železne robove. Častno se je plasiral Jugoslovan Kukovec, ki je prispel izmed 200 tekmovalcev na cilj kot 40. Proga je bila 10 km dolga, izredno težka in nevarna.

Tudi v slalomu so odnesli zmago Avstrijci in s tem zopet odvzeli Švicarju nadejano zmago.

Največ upanja na ugodni placement smo imeli v štafeti, toda ravno tu nam je izpodletelo. Naš vozač, ki bi moral voziti prvo progo je odpotoval in uskočiti je morala rezerva. Še na tretji predaji smo imeli za seboj Romune, Francoze, Holandce in Švico II., toda žalibog so naši tekmovalci pozneje popustili in so nas prehiteli vsi razen Romunov, ki so pa izstopili po zadnji predaji.

Pri skokih so imeli Avstrijci smolo. Njihovi tekmovalci v tej panogi so vsi povečini že skočili okoli 60 metrov, imeli so pa smolo, skokov niso izvozili. Zmagal je Norvežan Kielland s skoki 53 in 55 m.

Poleg akademskih tekem so se vršile obenem tudi svetovne zimske igre. Tako smo imeli priliko opazovati zanimiv boj med »starim« Thunbergom in mladim Ballangrundom. Davoško drsališče je izredno dobro zgrajeno, kajti vsi svetovni rekordi od 50—10.000 m so bili postavljeni ravno na njem. Padla sta svetovna rekroda na 1000 in 5000 m. Na 5000 m celo za 3 sek.

Zaključene so bile tekme s slavnostno razdelitvijo daril in s plesom. Bilo je naravnost smešno pri razdelitvi daril. Skoro vsa razpisana darila so odnesli trije bratje Lautschnerji iz Innsbrucka.

Davos je silno drago mesto, vendar je dotok tujcev velikanski. Lego ima približno tako kot naš Bohinj, samo da je v Davosu vse polno hotelov in zdravilišč, drsalnih prostorov in drugih različnih naprav za zabavo in šport. In to privlačuje tujce. Kdor namreč žrtvuje denar za take stvari, ga bo izdal mnogo, samo zahteval bo zato največjo ugodnost in komoditeto in tega pri nas še manjka. F. K.

Medklubska smuška tekma SK Ilirije

Razpisuje se za nedeljo 19. t. m. v Ratečah-Planici: Smuški tek na progi 18 km za nad 18 let stare tekmovalce in smuški tek na progi 8 km za naraščajnike nad 15 let.

Start ob 8.30 nad postajališčem Planica, cilj istotam. Tekmuje se po pravilniku J. Z. S. S., start dovoljen vsem pri J. Z. S. S. verificiranim tekmovalcem. Tozadevne prijave je vposlati s prijavnico 10 Din (za naraščaj 5 Din) do 17. t. m. do 12. ure na naslov: L. Mahkovec — Kavarna Evropa. Naknadne prijave sprejema vodstvo tekme v Ratečah št. 1 do 7.30 dopoldne. Zrebanje startnih številk in popis proge se vrši pred tekmo.

Tekma velja tudi kot klubska tekma ter dobi prvo plasirani član naslov klubskega prvaka.

Prvi trije plasirani tekmovalci obeh skupin prejmejo diploma. S. K. Ilirija.

Iz klubov

Plavalna sekcija S. K. Ilirije. Strogo obvezni trening vseh aktivnih članic in članov plavalne sekcije se vrši pod vodstvom trenerja g. Deutza do nadaljnega po sledečem vrstnem redu: Plavanje: Dame: vsak ponedeljek, sreda in petek od 16—17. Gospodje: vsak torek, četrtek in soboto od 16—17. Skakanje: Dame in gospodje skupno torek, četrtek in soboto od 20—22. Water-polo ponedeljek, sreda in petek od 20—22. Trening se prične s ponedeljkom, dne 20. t. m. — Načelnik.

Ilirija (smuška sekcija): Sestanek smuške sekcije danes v petek ob pol 7 v klubovi sobi. Radi predstoječih tekem, važno! — Načelnik.

HOCKEY.

Angleži v Innsbrucku. Angleško reprezentančno hockey moštvo je gostovalo v Innsbrucku napram tamošnjemu Eislaufvereinu in doseglo pičlo zmago z 2 : 1. Nemci so imeli izbornega vratarja.

Tekme v Švici. Kombinirano moštvo berlinskega Schlittschuhkluba je z dvema tekmama tudi v Švici pokazalo visoko formo nemškega hockey-sporta. Z igro proti Kauderstegu je Berliner S.C. dosegel zmago v razmerju 9:0. Naslednji dan pa so Berlinčani napram Adelbodenu zmagali celo z rezultatom 10:0. — V Švico so prišli tudi Kanadčani, ki so v svoji prvi tekmi imeli za nasprotnika Rosey-Gstaad. Brez napora je izvrstno moštvo Toronto kluba zmagalo nad Švicarji z 12:0. Povsod, kjer je kanadsko moštvo doslej nastopilo, je zmagalo z veliko premočjo. Ugotovimo lahko, da Toronto v Evropi nima pravega nasprotnika in da bo to moštvo dovolj častno zastopalo hockey-sport na bližnjem prvenstvu sedaj, ko je spoznalo vse svoje evropske nasprotnike.

Anglija gostovala na Dunaju. Angleško reprezentančno hockey moštvo je gostovalo na Dunaju proti dunajskemu Eislaufvereinu, ki je ojačil svoje moštvo z znanim dr. Watsonom. Igra je bila zelo napeta in obe strani sta se borili s silno voljo. Neodločen rezultat 2:2 odgovarja poteku igre. Prvi del tekme je končal z 0:0. Vrstili so se divji in nagli napadi obeh moštev, toda uspeha ni bilo. V drugem delu igre so zavladali Angleži, ki so si zagotovili 2 uspeha. W. E. V. pa se je revanžiral z 1 uspehom. Rezultat 2:1 v korist Anglije. V zadnjem delu tekme pa je izgledalo, da so Angleži utrujeni, kajti niso več nudili dovolj močnega odpora Dunaju, ki je postavil končni rezultat 2:2.

TENIS.

Najboljši poklicni teniški igralci na svetu Amerikanci so razglasili sledeče igralce kot svetovno najboljše profesionale: 1. Karl Koželuh, 2. Richards; 3. Albert Burke; 4. Majuch; 5. Snodgrass; 6. Kinsey; 7. Rammillon; 8. Plaa; 9. Edmund Burke; 10. Josip Koželuh.

NOGOMET.

WAC na Malti. Dunajsko moštvo WAC-a je odigralo na Malti svojo poslednjo tekmo napram Sliema Wanderers. S 5 : 1 je zmagal WAC nad Angleži in s tem dosegel vsega priznanja vreden rezultat. Polčas 1 : 1.

Ogrska bilanca božičnih in novoletnih turnej. Vsa potovanja ogrskih nogometnih klubov so končana. Odigrano je bilo 47 tekem, v katerih so sodelovala sledeča moštva: Ujpest, Hungaria, Bastya, III. okraj, Nemzeti, Tovarna Bohn, BSE in univerzitetni team. Tekme so se vršile v Italiji, Nemčiji, Španski, na Grškem in v Egiptu. Ogrski klubi so dosegli 31 zmag, 6 neodločenih rezultatov in bili 10 krat poraženi. Razmerje golov znaša 133 : 82.

Tekme za angleški pokal. Prva glavna runda tekem za angleški pokal je prinesla trd boj, kajti 8 tekem je ostalo neodločenih. Naj omenimo le nekaj rezultatov najbolj znanih klubov. Sheffield Wednesday—Burnley 1:0; Aston Villa—Reading 6:1; Arsenal—Chelsea 2:0; Blackpool—Stockport 2:1; Corinthians—Millwall 2:2; Leeds—Crystal Palace 8:1!

Ni bilo slabo. Lep finančni uspeh so dosegli Francozi pri zadnji nogometni tekmi Pariz—Berlin. Čeprav je bilo vreme slabo, so po poročilih francoskih listov pobrali 120.000 frankov vstopnine.

BOKS

Sharkey proti Scottu. Po dolgotrajnih pogajanjih med managerjem Sharkeya in Scota, je bila končno vendar podpisana pogodba. V tej namreč je določeno, da bosta Sharkey in Scott 27. februarja v Miami nastopila v borbi, določeni na 15 rund. Oba tekmovalca bosta dobila vsak eno četrtino blagajniških dohodkov, le Scott dobi eno petino v slučaju, ako bi vsi dohodki ne znesli 200.000 dolarjev. Sharkey in Scott sta se istočasno zavezala še za en nastop, ki pa se bo vršil v poletju in sicer v Madison Square Garden.

Iz društvenega življenja

Današnji koncert, ki bi se moral vršiti ob 20 v Filharmonični dvorani in katerega bi izvajal Zagrebški komorni kvartet je odpovedan. Glasbena Matica prosi p. n. osebe, ki so kupile vstopnice, da jih vrnejo Matični knjigarni.

Koncert Glasbene Matice v Hrastniku. V nedeljo popoldne ob 5 koncertira pevski zbor Glasbene Matice v Hrastniku v dvorani Narodnega doma. Na koncertu se izvaja program s francoske turneje. Prijatelje zborovskega petja v Savski dolini opozarjamo in vabimo na ta koncert.

Seja Stolne prosvete je nocoj v Jugoslovanski tiskarni ob 8.

Vič. Skioptično predavanje: Danes v petek, dne 17. januarja ob 8 zvečer predava g. prof. Ehrlich o afrikanskih misijonih. Vljudno vabimo vse člane prosvetnega društva osobito pa »Gospodinjo«. — **Kino Društveni dom Glince.** Vse obiskovalce kina opozarjamo na II. del svetovne vojne, ki se predvaja jutri v soboto ob 8 zvečer in v nedeljo, 19. jan. ob 4, 6 in 8.

Kamnik. V društvu »Kamnik« vlada v tekoči sezoni živahno življenje. Društveni predsednik g. dr. Zvokelj skrbi za redna mesečna predavanja združena s filmi. Doslej smo videli nekaj najboljših kulturnih filmov. Dramatični odsek se pridno pripravlja na novo veliko predstavo, ki jo vprizori v februarju. Za gojitev medsebojnega prijateljstva in večje družabnosti je društvo priredilo v sezoni dvoje zabavnih večerov. Želeli bi, da bi tudi društveno petje ne zaostajalo za drugim društvenim življenjem. Saj prav to vabi poleg iger najbolj mladino v društvene prostore ter ji vzbuja ljubezen do narodne in umetne pesmi, jo izobrazuje in plemeniti.

Borovnica. Prosvetno društvo bo v nedeljo, 19. t. m. ob 3 popoldne priredilo igro »Goslarica naše ljube Gospe.« — Predavanje. V nedeljo 12. t. m. nam je g. profesor Jan B. Šedivy iz Maribora v domu prosvetnega društva predaval o Bolgariji in tamošnjih verskih prilikah. V predavanju, ki so ga spremljale skioptične slike Sofije, je podal dejansko sliko razmer v Bolgariji ter v jedrnatih besedah razjasnil pravi pomen dela za zedinjenje z vzhodom, povdarjajoč način, ki se z njim da misel zedinjenja pri pravoslavnih najbolj uveljaviti, namreč z vzgledi katoliške karitativnosti in prave ljubezni. Priporočil je zlasti širjenje »Kraljestva božjega«, ki prihaja v našo faro v obilnem številu, 150 izvodih. Predavanje je svoj namen gotovo doseglo.

Nekaj socialno-kulturnega drobiža

Škof Aengenent v Nizozemski je določil, da se morajo v njegovi škofiji (Haarlem) združiti vse v obratih in tovarnah zaposlene ženske v posebno strokovno organizacijo. Dalje je določil, da se lahko razbremenijo in izstopijo iz vseh drugih organizacij. Vodstvo nove strokovne organizacije je predal tzv. »Ženam iz Nazareta«, katoliški ženski karitativni organizaciji. — Ko so ga razni svetovalci odvračali od tega koraka, jim je odgovoril, da je vsa skrb v tem oziru brezpredmetna.

Statistika bede, t. j. statistika slepih, gluhonemih in umobolnih je v Nemčiji pokazala silno žalostne rezultate. Brez Porurja šteje Nemčija 36.800 slepcev (na 10.000 prebivalcev torej 6). Večina je moških. — Gluhonemih šteje 41.300 (na 10.000 prebivalcev jih pride 6.6), umobolnih pa 207.000 (na 300 prebivalcev po 1). — In to v Nemčiji, kjer je za te najbednejše med bednimi vsaj preskrbljeno. — Kaka beda bi se nam šele pokazala drugod, ako bi mogli pokazati to statističnim, še bolj pa — življenjskim potom!

V Londonu bodo v teh dnevih ustanovili nov, čisti delavski teater: »The Masses stage and Film Guild«. Delovnim slojem hoče nuditi predvsem najmodernejša dela z demokratično tendenco.

V Španiji imajo dobro organizirano starostno zavarovanje. Visoko se tam spoštuje in cení starost. Imajo nekak pokojninski zavod (seve vse iz privatne iniciative), ki se vzdržuje iz tzv. »starostnih« in »materinskih« dui in iz katerega dobivajo potem starčki dosmrtno pokojnino. — V sodelovanje je pa danes pritegnila država že tudi vso mladino in šolstvo.

V Nemčiji skušajo rešiti problem: Ali naj se omoženim ženskam prepove delo po obratih? Mnogo se razpravlja danes o tem vprašanju: njegove solnčne in senčne strani. Zadnji čas je zavzel tudi slovriti Dr. L. Weißauer nekako stališče (on ga imenuje samo »Versuch« = poskus) napram temu vprašanju. Prihaja do zaključka: Današnja žena naj skuša harmonično združiti izvendružinsko pridobitno delo z zahtevami, ki jih stavi nanjo dom in družina. Družba mora to omogočiti. (Knjiga stane 4 M. Naslov: Verbot der Lohnarbeit verheirateter Frauen? v. D. Ludwig Weißauer. München. Verlag Leohaus. Pestalozzistr. 1.)

Še na eno knjigo obrnimo pozornost vseh socialnih in zadružnih delavcev: Ruski profesor V. Totomianz je čutil nujnost, da opredeli 1. teorijo konzumne organizacije, 2. izdela praktično delo za vse stroke, nekak leksikon. Napisal je delo: Konsumorganisation. Theorie, Geschichte und Praxis der Konsumgenossensyhaften. 1929. Berlin. W 35. Verlag Winkler. Cena 15 M.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20 zvečer.

Petek, 17. januarja: Zaprto.
Sobota, 18. januarja: »NAŠ GOSPOD ŽUPNIK«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Nedelja, 19. jan. ob 15: »ŽIVLJENJE JE LEPO«. Ljudska predstava pri znižanih cenah Izven. ob 20: »CVRČEK ZA PEČJO«. Izven.
Ponedeljek, 20. jan.: Zaprto.
Torek, 21. jan.: Zaprto.

Opera:

Začetek ob pol 20 zvečer.

Petek, 17. jan.: »MIGNON«. Gostovanje Amande Liberts-Rebanove. Red C.
Sobota, 18. jan.: »TIČAR«, opereta. Red A.
Nedelja, 19. jan.: »CARMEN«. Gostovanje Amande Liberts-Rebanove. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 20. jan.: »ZLOČIN IN KAZEN«. Gostovanje Hudožestvenikov.
Torek, 21. jan.: »SIROMAŠTVO NI SRAMOTA«. Gostovanje Hudožestvenikov.

Mariborsko gledališče

Petek, 17. januarja. Zaprto.
Sobota, 18. januarja ob 20. uri: »RADIKALNA KURA«. Ab. B. Kuponi.
Nedelja, 19. januarja ob 20. uri: »KROG S KREDO«. Kuponi. — Ob 20. uri »ORLOV«. Kup.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1·50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko. Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

Oskrbnik

z večletno prakso, želi primerno mesto za takoj. Naslov v upravi »Zanesljiv« št. 623.

Službe dobe

Vajenca

za pekovsko obrt sprejmem takoj ali kasneje. Hrano in stanovanje pri mojstru. Več po dogov. Filip Ambrožič, Bled I.

2 ključav. pomočnika

dobro izvežbana kot samostojna vodovodna instalaterja sprejme takoj Ivan Triller na Bledu.

Magistra farmacije

izurjenega, zanesljivega, energičnega, ki je že bil zaposlen v kaki drogeriji na debelo in je odslužil vojaško dolžnost v Kraljevini Jugoslaviji, sprejme takoj Angleška drogerija, Knez Mihajlova 33, Beograd. Pismene ponudbe s prepisi potrdil iz zadnjega službenega zaposlenja, kakor tudi spričevala z novejšo sliko. Mesto stalno, plača dobra.

Objave

Preklic!

Podpisani s tem preklicujem vse žaljive besede, ki sem jih govoril o gdč. Mici Vidmar iz Domžal. kot neresnične.
Jože Kralj,
Domžale.

Izjava.

Anton Matjažič izjavljam, da nisem plačnik dolgov, katere bi napravil moj sin Ivan Matjažič. Moste pri Ljubljani.

Pouk

Kuharski tečaj

tromesečni, na dr. Krekovi mešč. gospodinjski šoli v Zg. Šiški se prične 3. febr. 1930. Pouk se vrši od pol 3 do 7 zvečer.

Razno

Zoper revmatizem

išijas, trganje, živčne bolečine, bodljaje itd. rabite davno preizkušen

protinski cvet

ki ga Vam pošlje z navodilom in s poštnino za 40 Din lekarna pri »Angelu varhu« na Vrhniki 23. - Drugod se ne dobi.

Vnajem

Gostilno v najem

iščem v Kočevju ali v bližini. Plačam najemnino naprej. Naslov prosim v upravi »Slovenca« pod št. 629.

Stanovanja

Lepo sobo

meblovano, je oddati takoj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 553.

Stanovanja

eno dvosobno in dvoje enosobnih se takoj oddajo. - Vprašati: Maribor, Magdalenska ul. 34.

AKO RABITE TISKOVINE

ilustracije, kataloge, prospekte, toda se ne morete odločiti, v kakšni tehniki naj se izdelajo,

BLAGOVOLITE SE OBRNITI

vedno na naše podjetje. V teh vprašanjih Vam je vedno drage volje na razpolago

KLIŠARNA

BRZOJAVKE: JUGOTISKARNA LJUBLJANA

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

BAKRO-OFFSET-SVETLOTISK HELIOGRAVURA • KAMNOTISK UMETN. TISK • KNJIGOVEZNICA

Posestva

Manjšo hišo

v centrumu Ljubljane - kupim. — Več v upravi »Slovenca« pod št. 615.

Glasba

Pianino

črn, ugodno naprodaj. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 451.

J. Brandl, Maribor

Pianini in glasovirji. Zvočni in solidni. Priznana izdelava. Popravila in vglaševanja od prvovrstnih spec. moči. - Najnižje cene. Dolgotrajne garancije. — Zastopstvo „Manuborg" harmonijev).

Kupimo

Oglje in drva

vsako količino — kupuje stalno tvrdka Škrbec & Bartol, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6.

20 % kronske bone

kupi Pučka štediona i zadružni zavod d. d., Osijek. Desatična ul. 27.

Tovorni avto

ali osebni, malo rabljen, kupim od 40—60 HP. — Ponudbe je poslati na upravo »Slov.« pod značko »Avto 1930/40—60 HP« štev. 430.

Puhasto perje

kg po 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čist beli puh kg po 300 Din. — L. Brozovič, Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilna perja.

Ste li svoj denar

zavrgli? 20% kronski boni, katere je vsakdo prejel pri žigosanju kronskih bankovcev — se po najkulantnejši ceni kupujejo Prometna bančna družba z o. z., Maribor, Cankarjeva ulica 14.

Prodamo

Premog in drva

dostavlja v vsaki množini na dom tvrdka A. Jerančič, Karlovška cesta 8. - Telefon 3457.

Prodam brivnico

v sredini mesta takoj. Ponudbe pod »Brivnica« na oglasni oddelek »Slovenca« št. 633.

Šivalni stroj

Singer, zaprt, se proda. Naslov v upravi lista pod št. 625.

Naprodaj je:

2000 kom. strešne zarezne opeke, 1 Fresni stroj za mizarstvo, 1 skobelni stroj. - Naslov se poizve v upravi »Slov.« št. 651.

Oves in koruzo

kupite najceneje pri tvrdki
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24.

Ljubitelji umetnosti!

Dne 17., 18., 20. in 21. januarja se bo prodalo za vsako ceno 230 komadov **oljnatih slik**, antičnih in novih, 600 komadov **zgodovinskih narod. noš, starega denarja, skrinj, zgodovinskih dokumentov, vaz** itd. Cena od 10 Din višje. Izkoristite priliko! Kupljene stvari se morajo takoj odnesti. Ogledati si je mogoče od 9 do 1 in od 3 do 5.

Ljubljana, Gallusovo nabrežje 33 (Košak).

Izmed sodobnih književnih izdaj so

dr. Ivan Pregljevi izbrani spisi

priznano tako po vsebini kakor po opremi na prvem mestu

Vsak zvezek stane broš. Din 45·—, eleg. vezan Din 60·—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Pridobivajte novih naročnikov!

Naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da nas je naša nad vse ljubljena

MAJDICA

za vedno zapustila. Položimo jo v petek k večnemu počitku.

Ljubno ob Savinji, dne 15. januarja 1930.

Dr. Jože Arh-ovi.

Zahvala

V najtežjih urah našega življenja, ko nas je zapustil naš nenadomestljivi, edini sin in brat

Miro Kunc

smo prejeli toliko izrazov sočutja, da se nam ni mogoče vsakomur posamezno zahvaliti ter se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo gosp. dr. R. Jugu, preč. gosp. dr. p. Angeliku Tomincu, akademikom pom. voj. akadem. v Dubrovniku za častno spremstvo, njegovim sošolcem, ter ostalim za tako častno spremstvo na njegovi zadnji poti. Srčna hvala vsem, ki ste s tolikim in tako lepim cvetjem zagrnili grob našega ljubljenca. Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto 18. januarja ob 8 v stolnici.

Ljubljana, 16. januarja 1930.

ŽALUJOČA RODBINA KUNC.

Naša najboljša, skrbna mama, stara mama, tašča, sestra, svakinja, teta in sestrična, gospa

Marija Gajšek
roj. Tramšek

vdova šolskega ravnatelja

je po dolgotrajnem, vdano prenašanem trpljenju dne 16. januarja 1930, previdena s tolažili svete vere, v 61. letu izdihnila svojo plemenito dušo.

Pogreb preblage pokojnice se bo vršil v soboto 18. januarja 1930 ob ½15 iz hiše žalosti, Vojašniška ulica št. 1, na magdalensko pokopališče v Pobrežju.

Maribor, dne 16. januarja 1930.

Minka, Božidar, Stanko, otroci. **Tilka** roj. **Horman, Stana** roj. **Gerlovič,** sinahi. **Božidarček,** vnuk. **Kati Prosa, Josipina Kosar, Fani Pečnik,** sestre — **vsi ostali sorodniki.**

Brez posebnega naznanila

Inserirajte v „Slovencu"!

»Ljudska knjižnica« in založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: 27. zvezek: Pregelj, OTROCI SOLNCA. 24 Din, vez. 32 Din. — 28. zvezek: Haggard, KLEOPATRA. 28 Din, vez. 40 Din. — 29. zvezek: Savinšek IZPOD GOLICE. 30 Din, vez. 42 Din. — 30 zvezek: Sienkiewicz, NA POLJU SLAVE. 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Doyle, IZGUBLJENI SVET. 24 Din, vez. 32 Din. — 32. zvezek: Reinmichl, ZAGORSKI ZVONOVI, in dr Slavič, NA SINAJ.

Pierre L' Ermite: 55

Žena z odprtimi očmi

»Kaj hočete! Prebili bova noč na klopeh v čakalnici... Za enkrat naju ne bo konec! Čez štiri ure bo dan... Pojavile se bodo kočije, laže si bova pomagali dalje. Zdaj sva v Parizu. Ne kaže nama drugega, nego da si pomagava kakor moreva in znava.«

»Toda razloži mi, za božjo voljo, kako je to mogoče, da sva odšli pred dvema urama s postaje Austerlitz in sva zdaj zopet tu?? In kako je to mogoče, da je Roger Maude trdno obljubil, da naju pride počakat na kolodvor, pa ga ni bilo?«

»...!«

»Zakaj ne odgovoriš?«

»Kaj hočete tetka, to sta dve skrivnosti poleg milijona drugih...«

Tedaj se izlije iz tete širok val nežnosti; objema, poljublja vsa iz sebe svojo nečakinjo in dviga roke proti nebu:

»Uboga moja Rolanda, joj kam sem te peljala! Kaj bo z nama?«

»Zdaj se bova vlegli na klop, druga zraven druge. Boste videli tetka, da se bo vse dobro končalo.«

XXIX. poglavje.

Naslednjega jutra ob pol desetih v tesnem stanovanju Rogerjevem v ulici Charles- Nodier.

On sam je že odšel v pisarno.

Njegova mlajša sestra Valentina takisto.

Starejša, Adela, in njegova mati se pomenkujeta brezskrbno v kuhinji pri beli kavi.

Stanovanje je še v neredu. V treh sobah zevajo nepospravljene postelje, razmetana oblačila... Težak vzduh leži v neprezračenih prostorih.

To stanovanje je povprečno stanovanje malomeščanstva, ki prehaja že v udobnejše razmere; velja letno 2500 frankov in je podobno zeleni pločevinasti torbi prirodoslovcev, v kateri je na videz vse, v resnici pa nič in stoji vedno pod Damoklejevim mečem šestmesečene odpovedi.

Tanke stene, prelepljene z modernimi tapetami, so »izdajalske«. Zgoraj stanuje družina z enim otrokom, ki ga pa slišiš ves dan vekati... noben prepir v spodnji stranki ti ne uide... če te je volja, smeš poslušati prijetni glas sosede na desni, ki poje »sopran« v baru Trianon, ali pa kašljanje ubogega jetičnika na levi, ki si pri vsakem prepihu na ulici izbljuje pljuča.

Tu pa tam stoji kak droben komad pohištva, čedne oblike, toda serijsko tovarniško delo iz mehkega lesa; s starodavnim resnim pohištvom nima nobene podobnosti, kajti težek les se je svetil vsled božanja očetov, dedov in pradedov.

»Zdaj pa je dosti potuhe. Jaz se polotim umivanja posode...«

»Jaz pa pospravim postelje,« je odgovorila Adela Maude, ki je bila bleda, pristriženih kostanjevih las in je imela nad gornjo ustnico senco brkov... »Toda prej bom še dala Kikiju košček sladkorja.«

Kiki je bil zelo žolt kanarček in brez dvoma razvajena, od sile negovana in ljubljena živalica. Kakor njegovi gospodarici je prebival v pretesni, s pozlačenimi palčicami okrašeni kletki. Čutil se je notri ves v svojem elementu in je začel kričati, da je šlo skozi ušesa, kakor hitro je začel kdo govoriti.

»Da ne bi Valentina le pozabila vzeti s seboj kosila, ko se vrne domov, kakor sem ji naročila.«

»In kaj si ji naročila, kaj naj vzame?«

»Tri svinjske parklje, za dva groša gorčice in »maccaroni« v italijanski trgovini na trgu des Abbesses... tam imajo izvrstne.«

»Saj bi bila šla jaz iskat.«

»Čemu? Valentina gre ob enajstih iz urada; če hoče priti domov, mora mimo mesnice des Abbesses in mimo italijanske trgovine.«

»Ali bo večerjal Roger nocoj doma?«

»Zdi se mi, da bo; toda gotovo ne vem. Nisem ga videla ne snoči ne davi. Njegovi dobri ženici bi bili morali privandrati menda snoči...«

»Kaj bo pa imel za večerjo?«

»Rekla sem Valentini, naj vzame v italijanski trgovini tudi prekajeno klobaso in kislega zelja.«

»Ali se ti ne zdi, da bo malce preveč svinjine..?«

»Kaj zato! A pomisli, da ne bo nobenih sitnosti s kuho. Sicer pa to-le reč Roger rad jé s krompirjem. Saj ga je prinesel petdeset kil iz Noirmoutierja... Pomisli! Seveda dobimo v Parizu boljšega, zlasti holandskega; toda tvoj bratec je zdaj zaljubljen v to posebnost. Če mu napraviš burgundske polže s česnom in gumijem njegovega kolesa... in mu rečeš, da je to noirmoutierska posebnost, jedi ne bo mogel prehvaliti...«

»Kaj mu hočeš! Mlad je, pa ni čuda, če je zaljubljen...«

»Oh, to ga bo še minilo... torej klobasa s kislim zeljem — to bo na mah pogreto.«

»Pogreto je še boljše.«

Adela je ostala in se pretegnila.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.